

Pasaulio ATLASAS

7
klasei

Pasaulio atlasas 7 klasei

Redaktoriai: **Edvardas Baleišis, Mindaugas Baltrušaitis**

Kartografi: **Mindaugas Baltrušaitis, Remigijus Martinavičius**

Maketavo: **Ramūnas Gedutis, Valentinas Juškevičius, Arūnas Latiška**

Dailininkas **Rubenas Atojanas**

Dizaineris, viršelio autorius **Darius Žukas**

Atlase panaudotos nuotraukos iš **Corel Stock Photo Library**

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos leista naudoti.
Grifo nr. 244, 1998 VII 10

ISBN 9986-508-87-8

© **Leidykla BRIEDIS**, Parodų g. 4, LT-04133 Vilnius, SL 599

tel. (5) 270 66 01, 270 66 94, faks. (5) 270 66 27

el. p. info@briedis.lt, www.briedis.lt

K. Būgos g. 15-5, LT-44327 Kaunas, tel./faks. (37) 32 02 12,

el. p. kaunas@briedis.lt

Spausdino UAB „Adomo Jakšto spaustuvė“, užsak. 512





pasaulio ATLASAS

VII klasei

Turinys

Pasaulis



- 2–3 Gamtinis žemėlapis
- 4 Tektonika. Žemė praeityje, dabar ir ateityje
- 5 Klimato žemėlapiai:
sausio mėn. temperatūra, liepos mėn. temperatūra, klimato juostos
- 6 Klimato žemėlapiai:
sausio mėn. atmosferos slėgis, liepos mėn. atmosferos slėgis.
Gamtos jėgos
- 7 Metinis kritulių kiekis ir jūrų srovės
- 8 Dirvožemiai
- 9 Geografinės zonos ir jūrų srovės
- 10–11 Politinis žemėlapis
- 12 Gyventojų tankumas
- 13 Žmonių rasės. Religijos

Afrika



- 14 Faktai apie žemyną
- 15 Gamtinis žemėlapis. Išsivadavimas iš kolonijinės priklausomybės
- 16 Klimato žemėlapiai:
sausio mėn. temperatūra, liepos mėn. temperatūra, kritulių kiekis lapkričio–balandžio mėn., kritulių kiekis gegužės–spalio mėn.
Geografinės zonos. Nacionaliniai parkai
- 17 Ūkis. Naudingosios iškasenos

Australija



- 18 Faktai apie žemyną
- 19 Gamtinis žemėlapis
- 20 Klimato žemėlapiai:
sausio mėn. temperatūra, liepos mėn. temperatūra, metinis kritulių kiekis.
Geografinės zonos.
- 21 Ūkis. Naudingosios iškasenos

Antarktida



- 22 Faktai apie žemyną. Gamtinis žemėlapis

Arktis

- 23 Gamtinis žemėlapis

Pietų Amerika



- 24 Faktai apie žemyną
- 25 Gamtinis žemėlapis
- 26 Klimato žemėlapiai:
sausio mėn. temperatūra, liepos mėn. temperatūra, kritulių kiekis lapkričio–balandžio mėn., kritulių kiekis gegužės–spalio mėn.
- 27 Ūkis. Geografinės zonos. Naudingosios iškasenos

Šiaurės Amerika



- 28 Faktai apie žemyną
- 29 Gamtinis žemėlapis
- 30 Klimato žemėlapiai:
sausio mėn. temperatūra, liepos mėn. temperatūra, metinis kritulių kiekis.
Geografinės zonos.
- 31 Ūkis. Naudingosios iškasenos

Azija



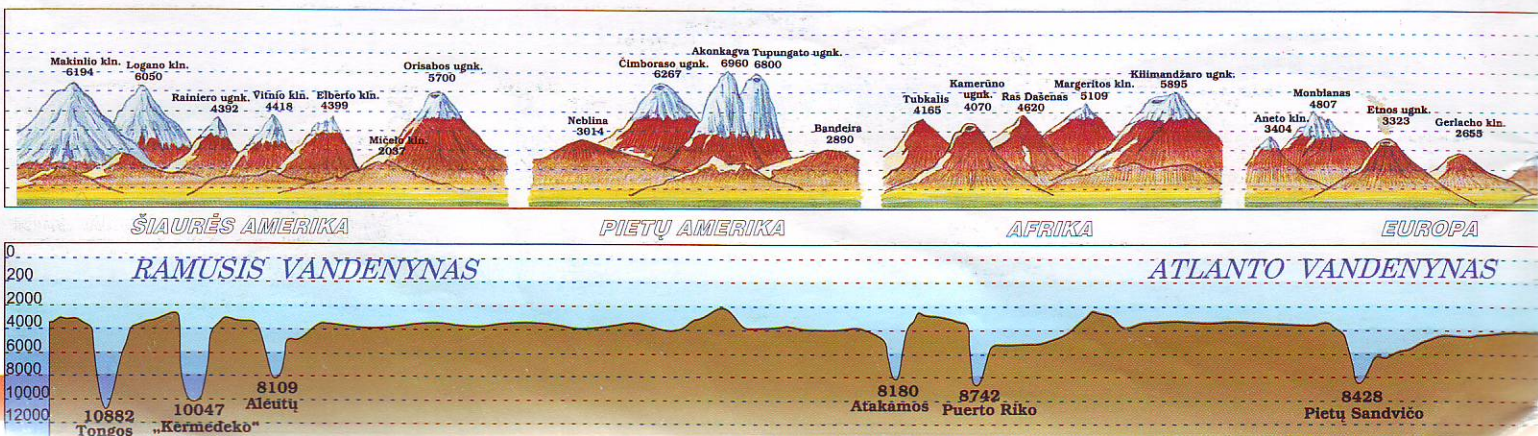
- 32 Faktai apie žemyną
- 33 Ūkis
- 34–35 Gamtinis žemėlapis
- 36 Klimato žemėlapiai:
sausio ir liepos mėn. temperatūra, kritulių kiekis lapkričio–balandžio mėn., kritulių kiekis gegužės–spalio mėn.
- 37 Geografinės zonos. Naudingosios iškasenos

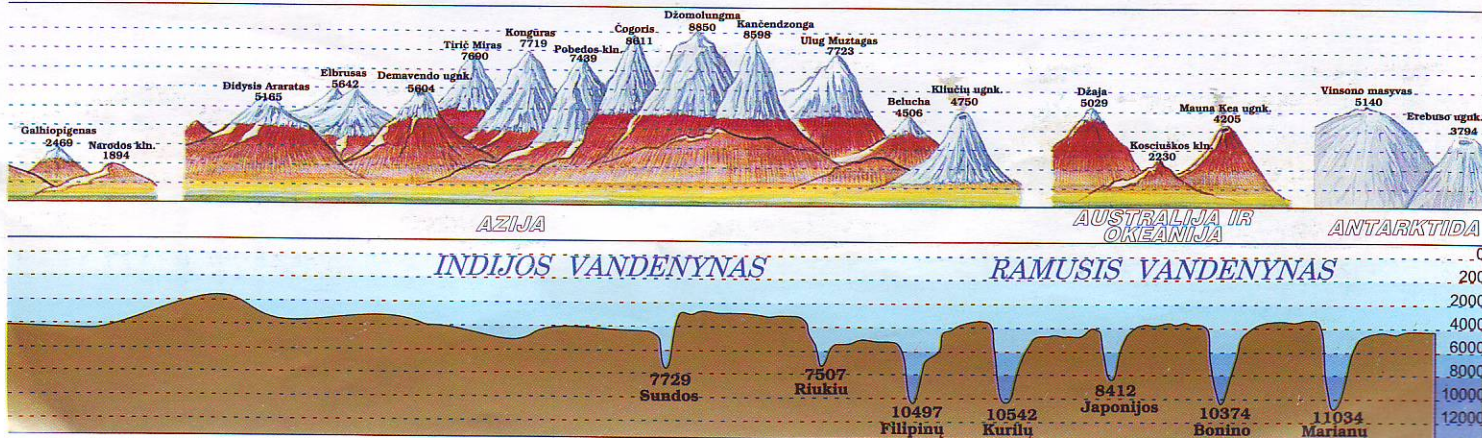
Vandenynai

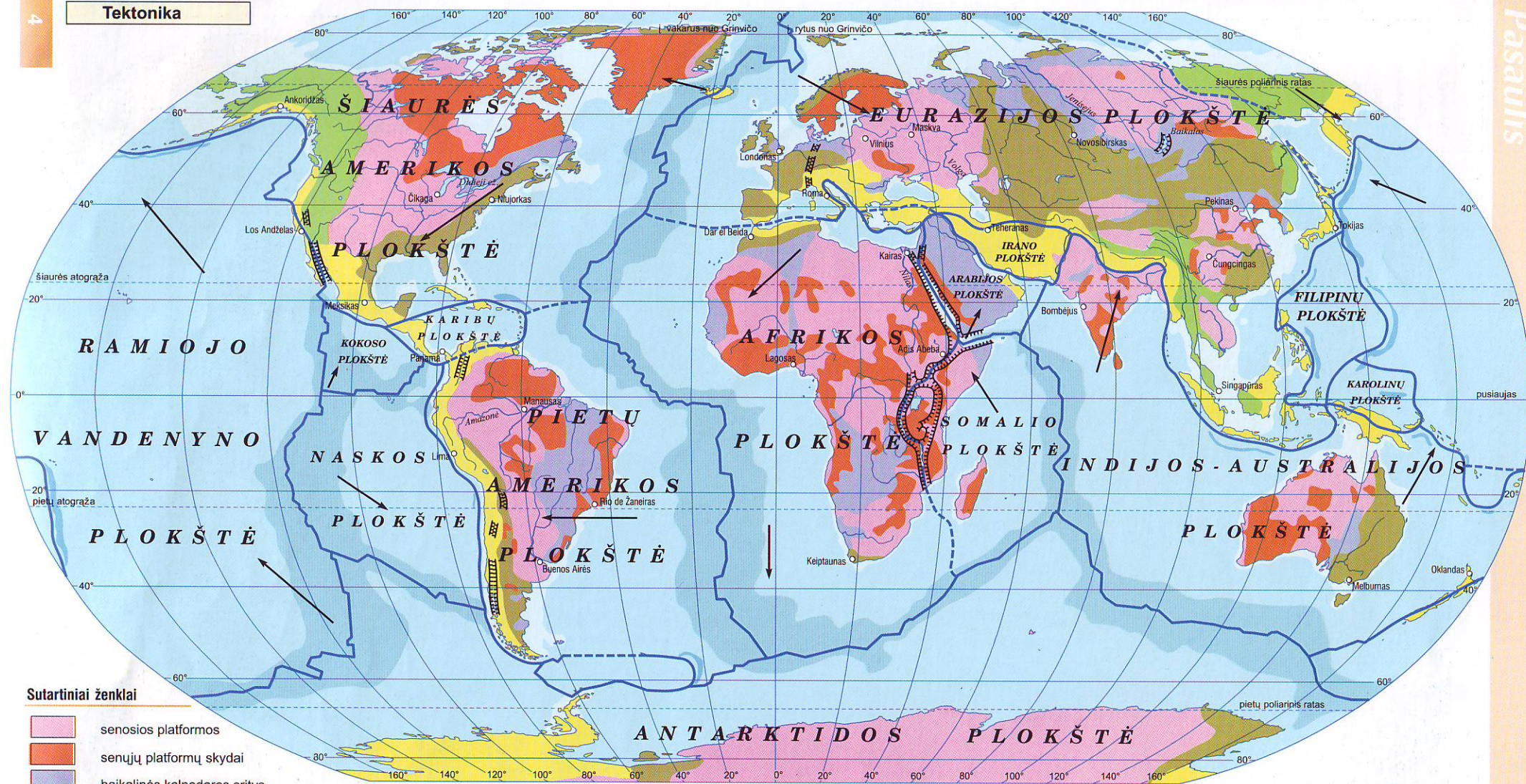
- 38 Atlanto vandenynas
- 39 Ramusis vandenynas

Valstybių vėliavos

Gamtinis žemėlapis







Sutartiniai ženklai

- senosios platformos
- senųjų platformų skydai
- baikalinės kalnadaros sritys
- senosios (paleozojinės) kalnadaros sritys
- vidurinės (mezozojinės) kalnadaros sritys
- naujosios (kainozojinės) kalnadaros sritys
- žemyninis šelfas
- vandenyno guolis
- vidurokeaniniai kalnagūbriai
- giliavandenės įdubos
- litosferos plokščių ribos
- grabenai
- plokščių judėjimo kryptys

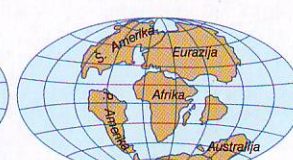
Žemė praeityje, dabar ir ateityje



prieš 200 mln. metų



prieš 135 mln. metų



prieš 65 mln. metų

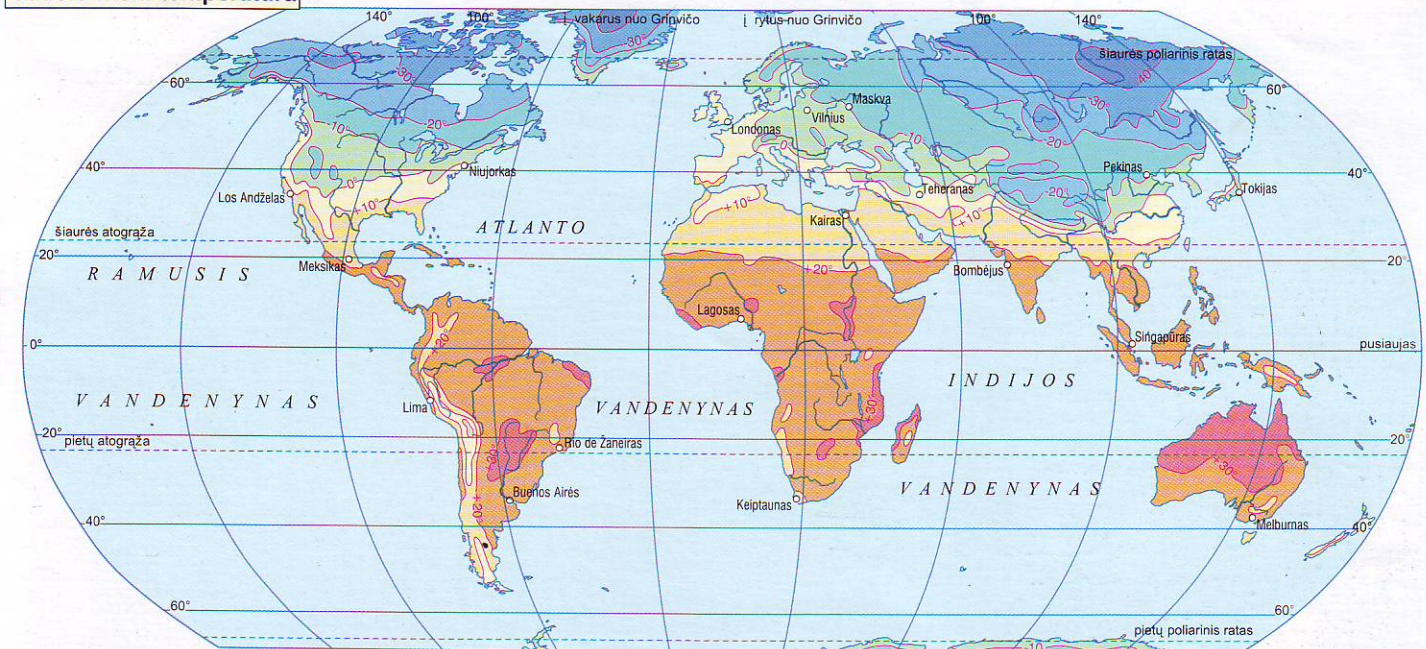


šiandien

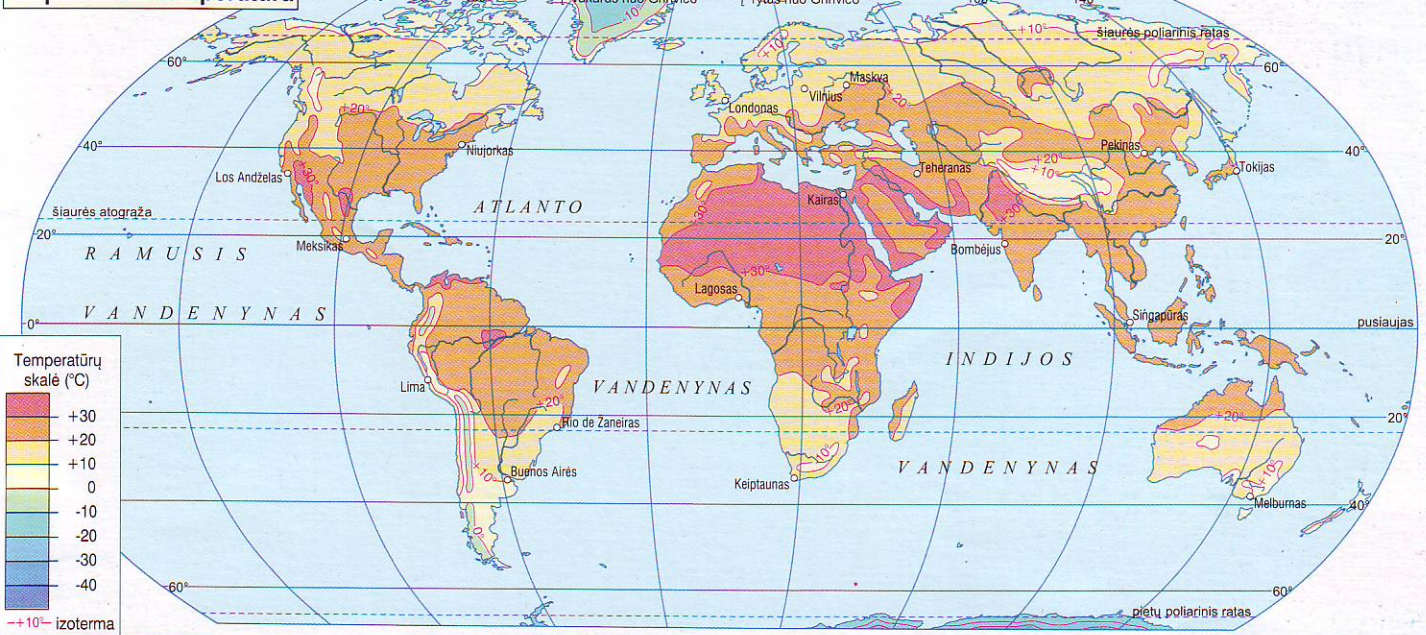


po 30 mln. metų

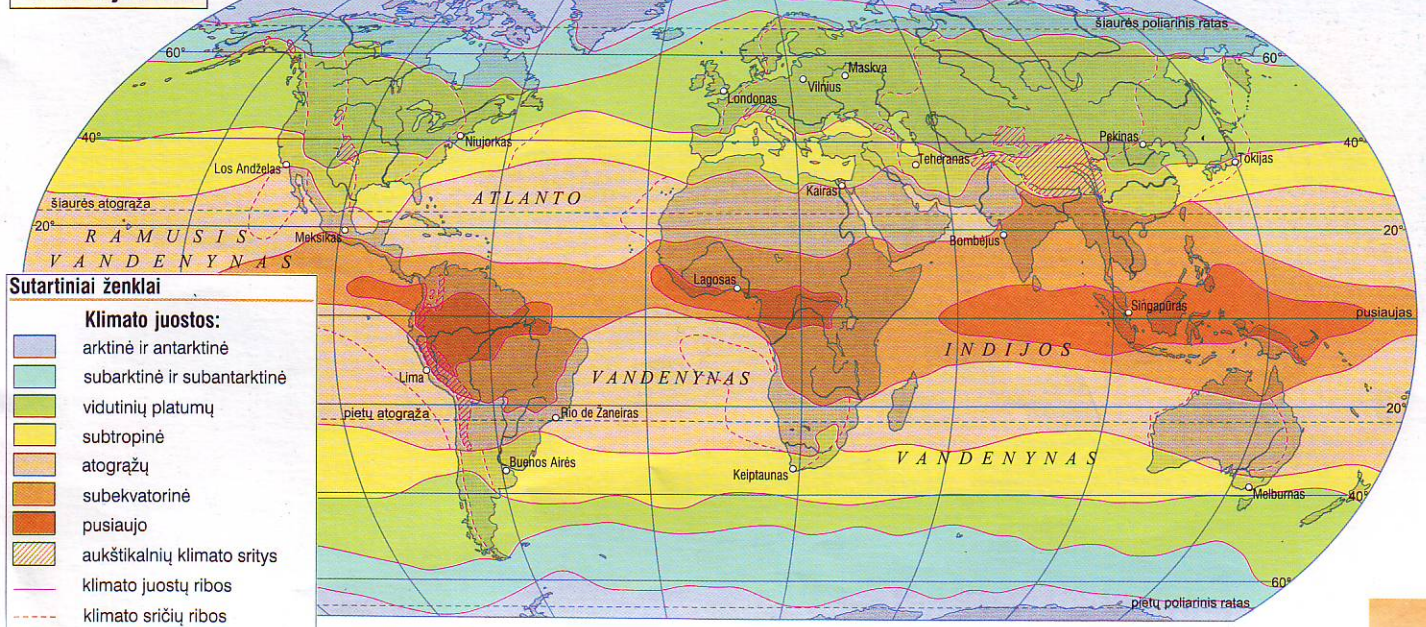
Sausio mėn. temperatūra



Liepos mėn. temperatūra



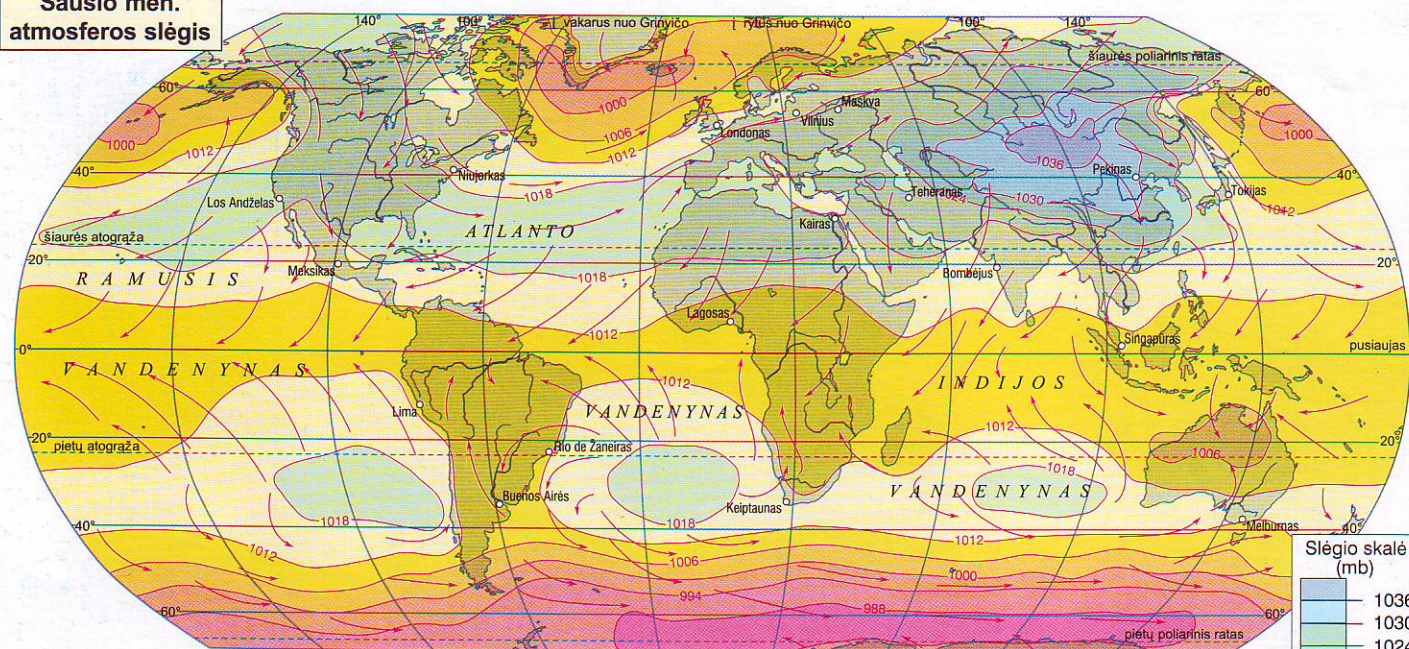
Klimato juostos



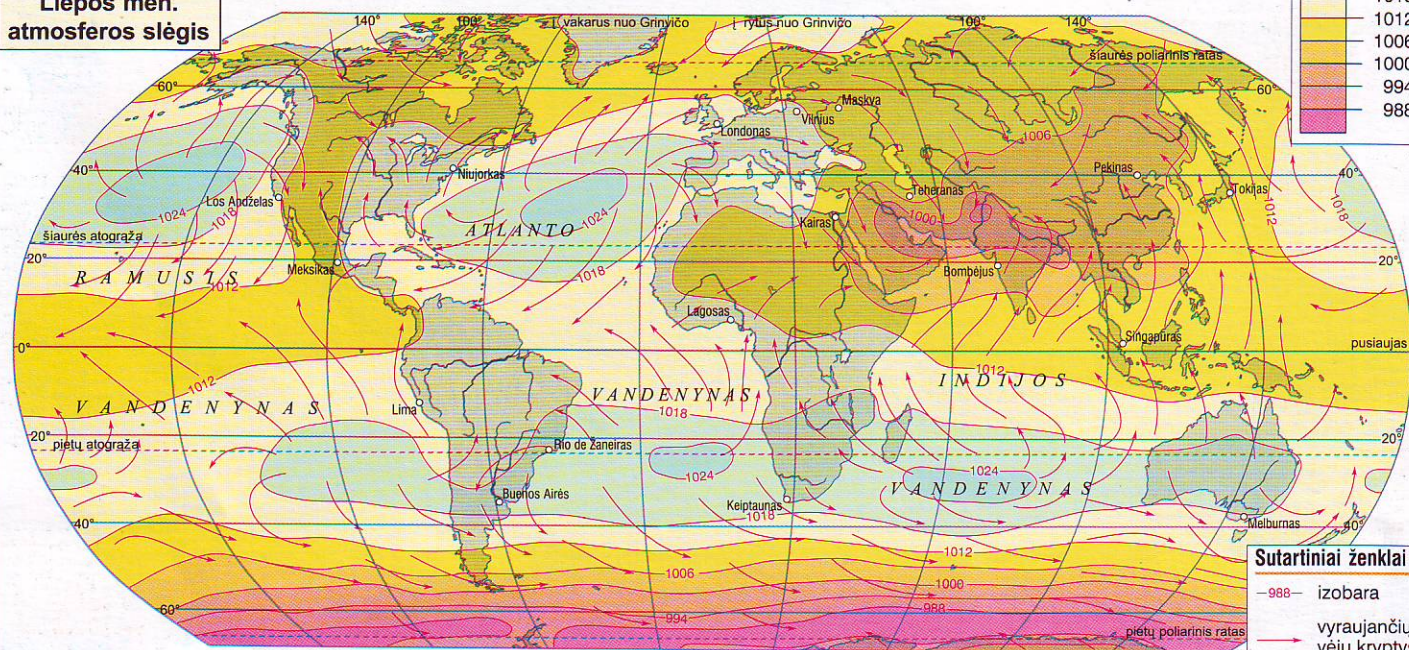
Sutartiniai ženklai

- Klimato juostos:**
- arktinė ir antarktinė
 - subarktinė ir subantarktinė
 - vidutinių platumų
 - subtropinė
 - atogrąžų
 - subekvatorinė
 - pusiaujo
 - aukštikalnių klimato sritys
 - klimato juostų ribos
 - klimato sričių ribos

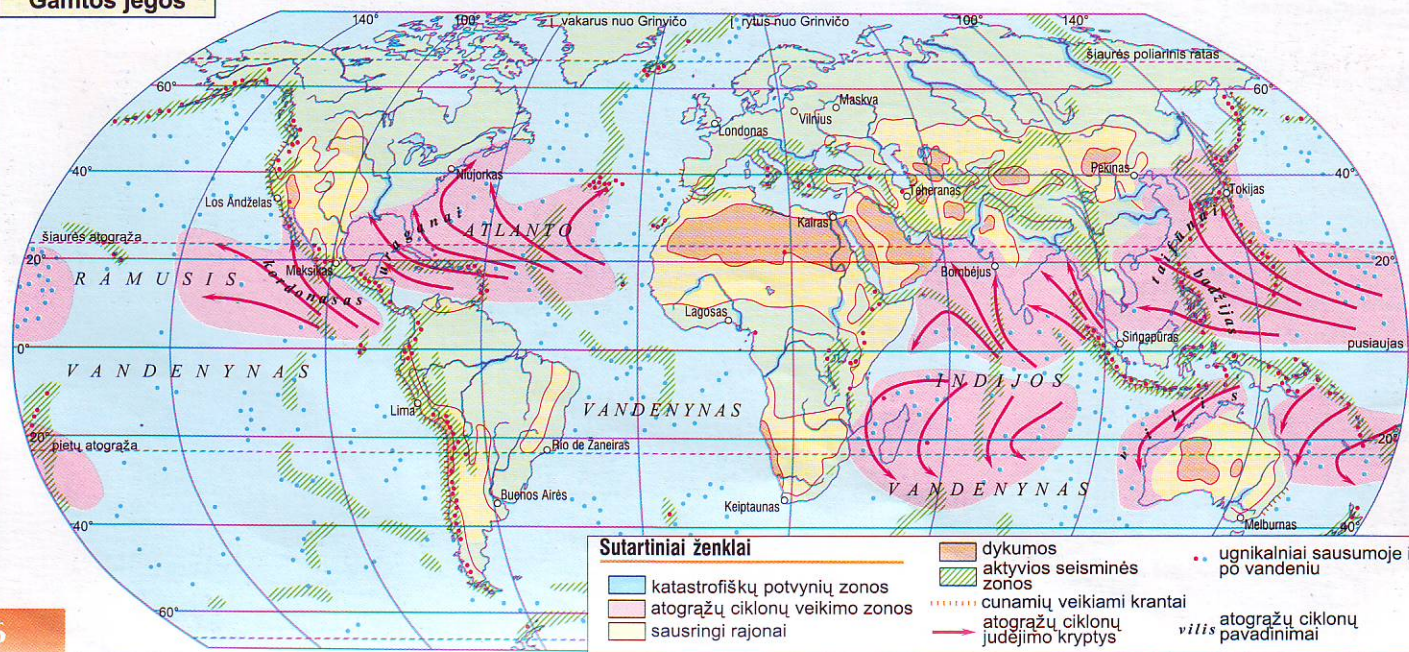
**Sausio mėn.
atmosferos slėgis**



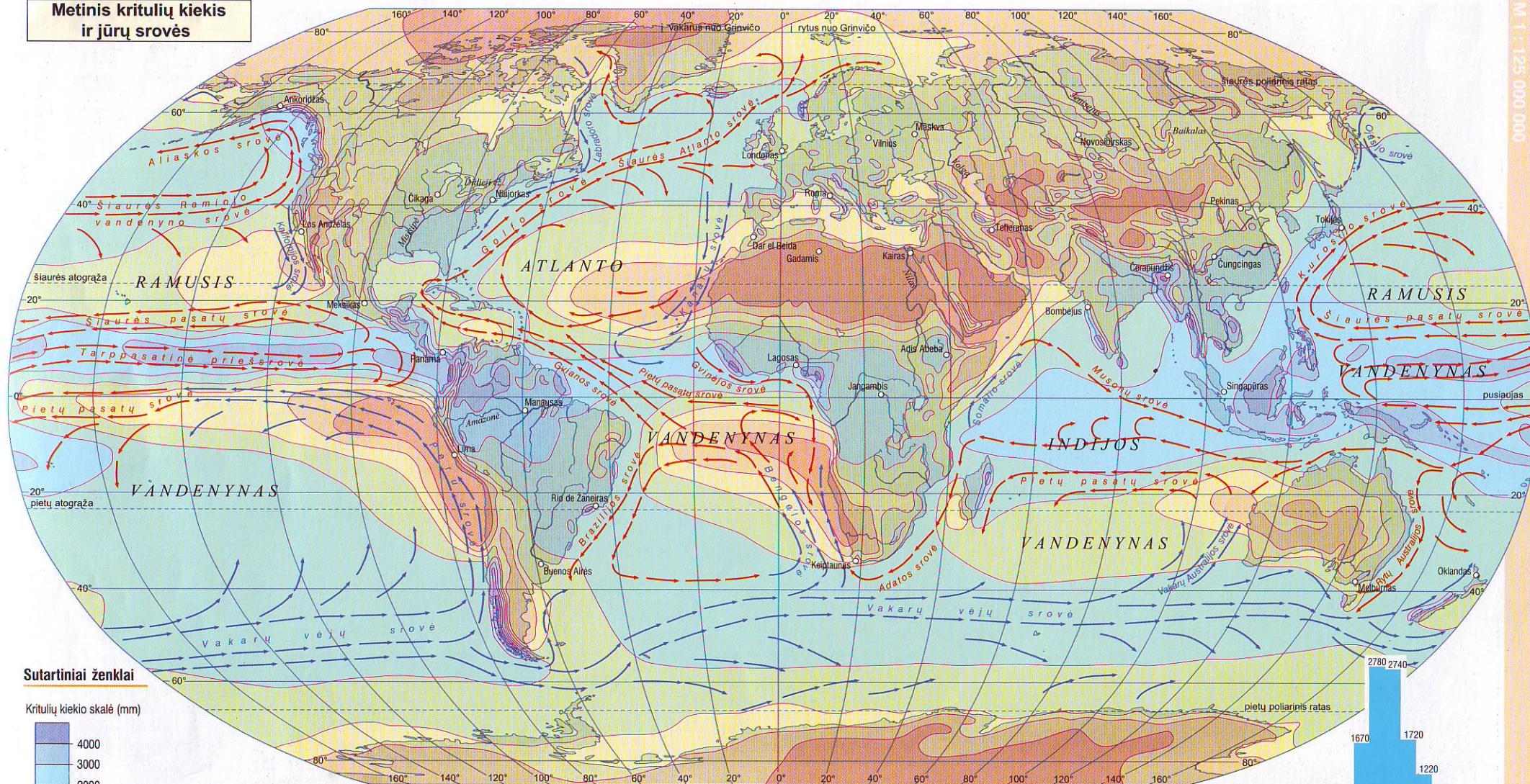
**Liepos mėn.
atmosferos slėgis**



Gamtos jėgos

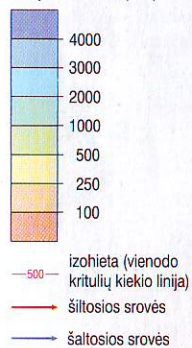


Metinis kritulių kiekis ir jūrų srovės



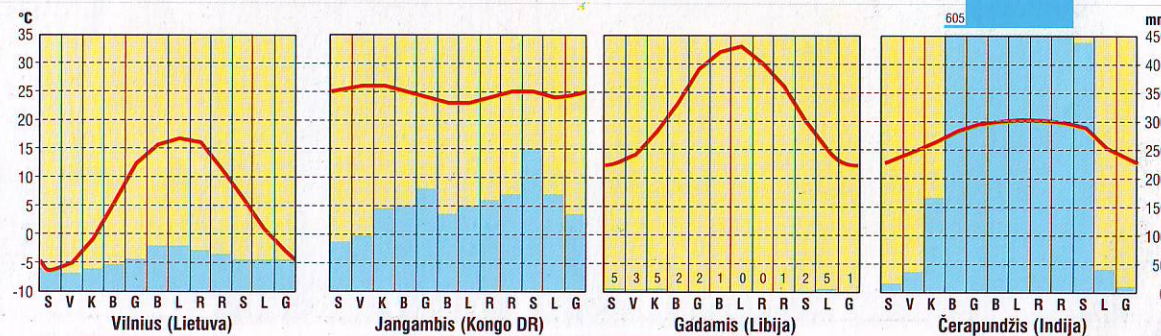
Sutartiniai ženklai

Kritulių kiekio skalė (mm)

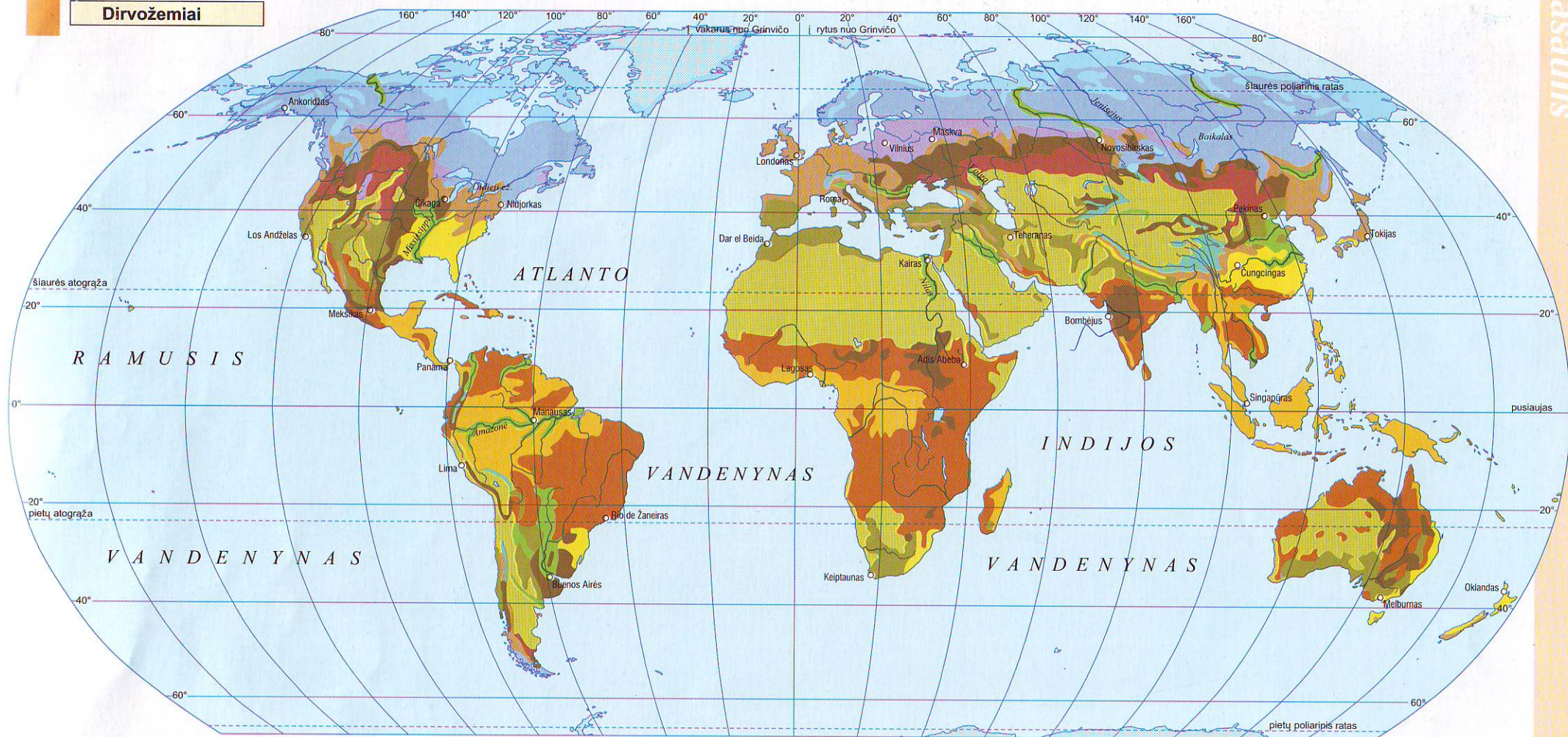


Kritulių ir temperatūrų diagramos

meteorologijos stotys	aukštis virš jūros lygio (m)	vidutinis metinis kritulių kiekis (mm)	vidutinė metinė temperatūra (°C)
Vilnius (Lietuva)	190	664	+5,7
Jangambis (Kongo DR)	487	1828	+24,6
Gadamis (Libija)	12	27	+22
Čerapundžis (Indija)	650	11 440	+17,9



Dirvožemiai



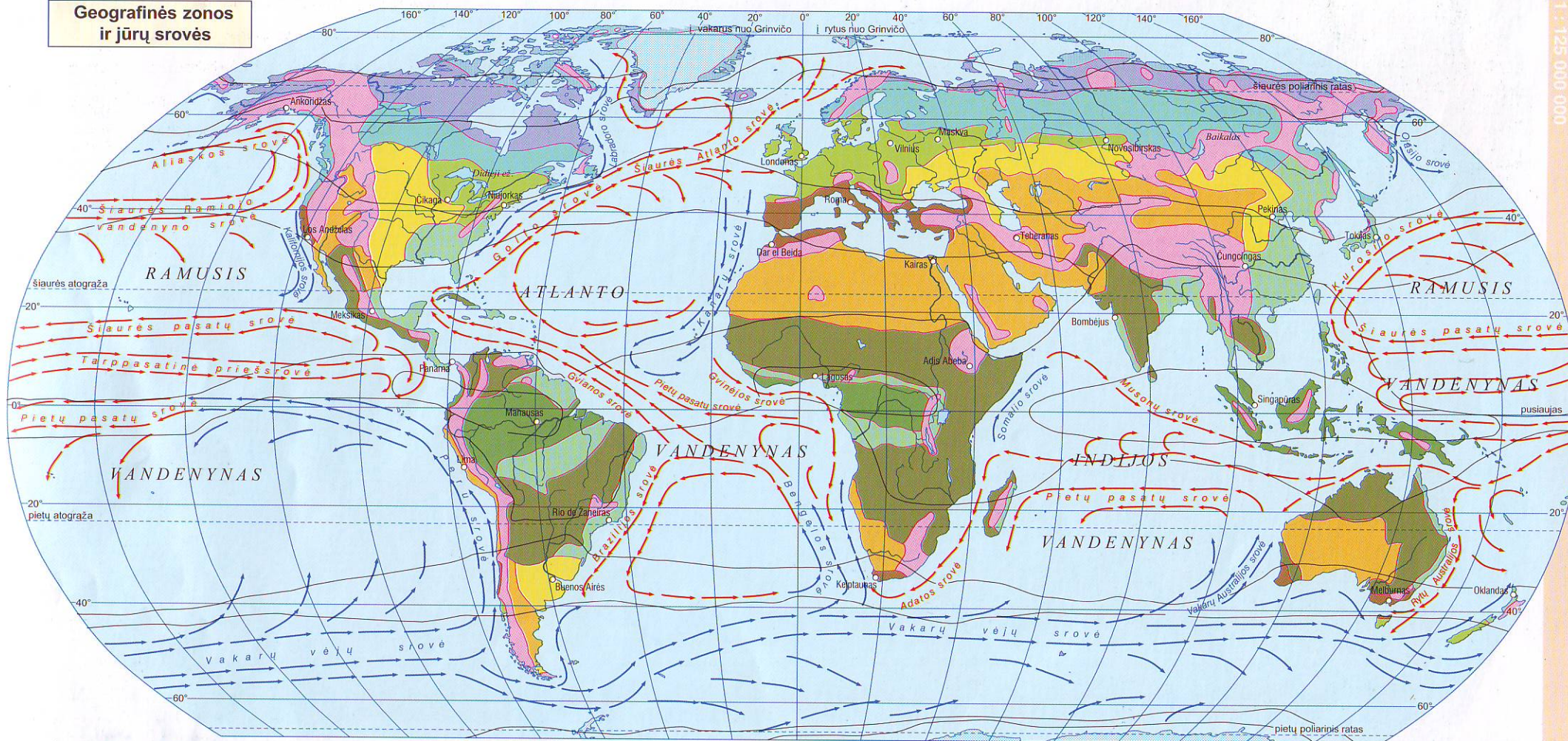
Sutartiniai ženklai

	ledynai		sausųjų stepių kaštonžemiai
	arktinų dykumų ir tundrų dirvožemiai		pusdykumių ir dykumų dirvožemiai
	spygliuočių miškų jauriniai dirvožemiai		drėgnųjų miškų geltonžemiai ir raudonžemiai
	mišriųjų miškų velėniniai-jauriniai dirvožemiai		savanų dirvožemiai
	plačialapių miškų rudžemiai ir siauralapių miškų pilkžemiai		raudonai geltoni feralitiniai drėgnųjų pusiaujo miškų dirvožemiai
	kserofitinių miškų ir krūmynų rudžemiai (viduržemio tipas)		aliuviniai dirvožemiai
	stepių juodžemiai ir atogrąžų juodieji dirvožemiai		alpiinių pievų dirvožemiai



Įdirbti juodžemiai Didžiosiose lygumose (JAV)

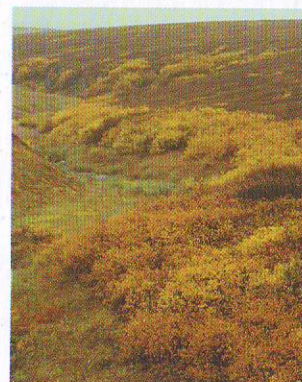
Geografinės zonos ir jūrų srovės



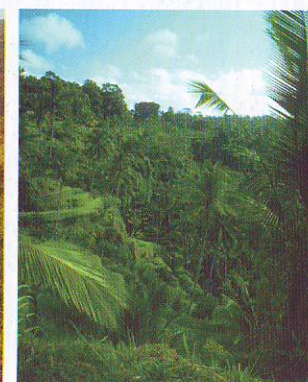
Sutartiniai ženklai

Geografinės zonos

	ledynai		savanos ir retmiškiai
	arktinės ir antarktinės dykumos		periodiškai drėgni (musoniniai) miškai
	tundros ir miškatundrės		drėgnieji pusiaujo miškai
	spygliuočių miškai (taiga)		vertikalaus zoniškumo sritys
	mišrieji ir plačialapių miškai		klimato juostų ribos
	miškastepės ir stepės		geografinių zonų ribos
	kserofitų miškai ir krūmynai (Viduržemio tipas)		šiltosios srovės
	pusdykumės ir dykumos		šaltosios srovės



Tundra Jukono teritorijoje (Kanada)

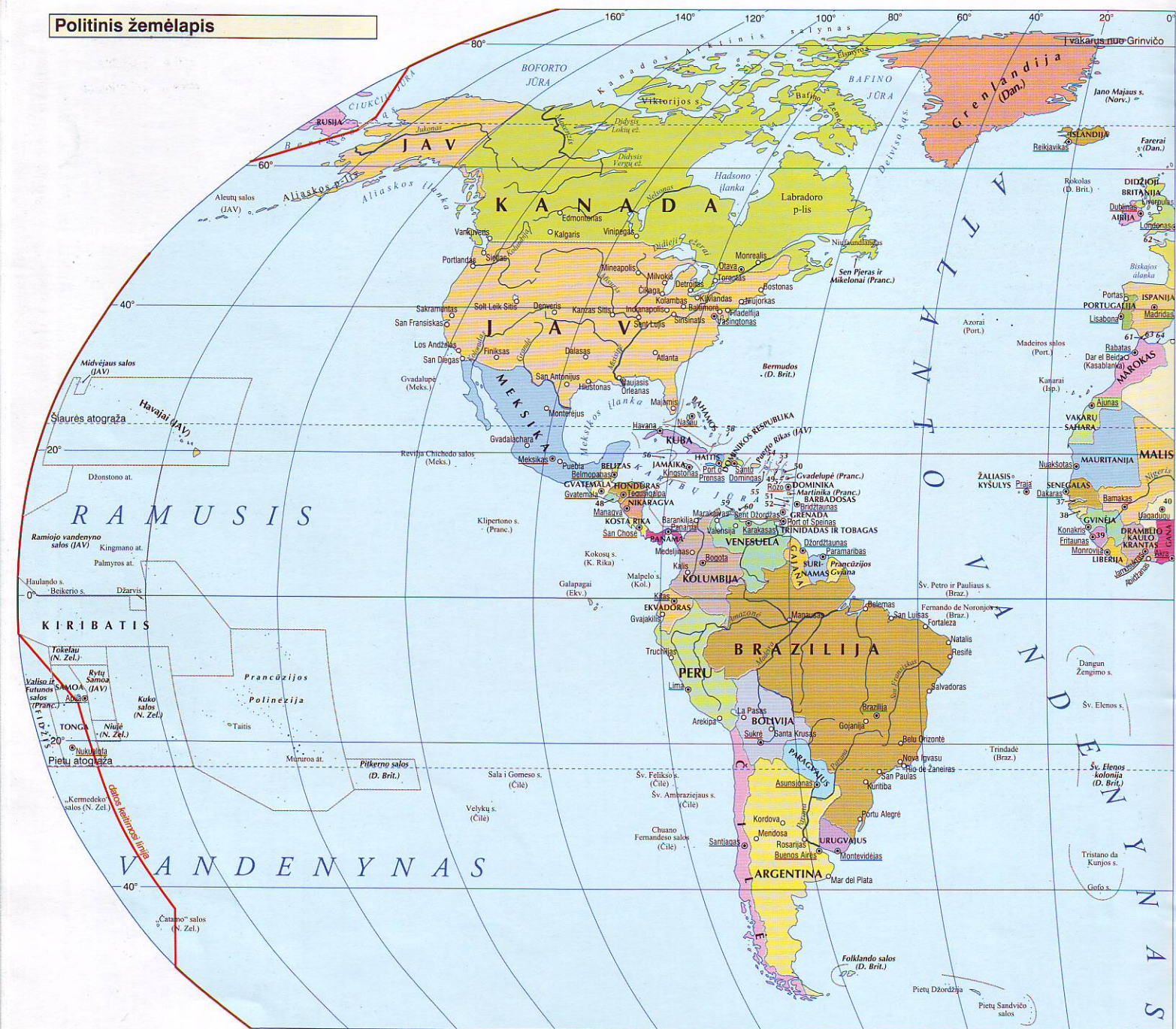


Atogrąžų miškas Balio saloje (Indonezija)



Akmenuotoji dykuma Meksikoje

Politinis žemėlapis



Skaiciai žemėlapyje pažymėtos valstybės (skliaustuose – sostinės)

- 1 Estija
- 2 Latvija
- 3 Lietuva
- 4 Danija
- 5 Olandija (Amsterdamas)
- 6 Belgija (Briuselis)
- 7 Liuksemburgas (Liuksemburgas)
- 8 Lichtenšteinas (Vaducas)
- 9 Šveicarija (Bernas)
- 10 Monakas (Monakas)
- 11 Andora (Andora)
- 12 Vatikanas
- 13 Čekija
- 14 Slovakija (Bratislava)
- 15 Austrija
- 16 Vengrija
- 17 Slovėnija (Liubiana)
- 18 San Marinas (San Marinas)
- 19 Kroatija
- 20 Bosnija ir Hercegovina (Sarajevas)

- 21 Serbija ir Juodkalnija (Belgradas)
- 22 Moldova (Kišiniovas)
- 23 Albanija (Tirana)
- 24 Makedonija (Skopjė)
- 25 Kipras (Nikosija)
- 26 Libanas
- 27 Izraelis
- 28 Jordanija (Amanas)
- 29 Armėnija
- 30 Azerbaidžanas
- 31 Kuveitas (Kuveitas)
- 32 Bahreinas (Menama)
- 33 Kataras (Doha)
- 34 Jungtiniai Arabų Emyratai
- 35 Bangladešas
- 36 Brunėjus (Bandar Seri Begavano)
- 37 Gambija (Bandžulis)
- 38 Bisau Gvinėja (Bisau)
- 39 Siera Leonė
- 40 Burkina Fosas
- 41 Togas (Lomė)
- 42 Beninas (Porto Novas)
- 43 Pusiaujų Gvinėja (Malabas)
- 44 Ruanda (Kigalis)

- 45 Burundis (Bužumbura)
- 46 Malavis
- 47 Svazilandas (Mbabanė)
- 48 Salvadoras (San Salvadoras)
- 49 Sent Kitsas ir Nevis (Basteras)
- 50 Antigva ir Barbuda (Sent Džonsas)
- 51 Sent Lusija (Kastris)
- 52 Sent Vinsentas ir Grenadinai (Kingstaunas)

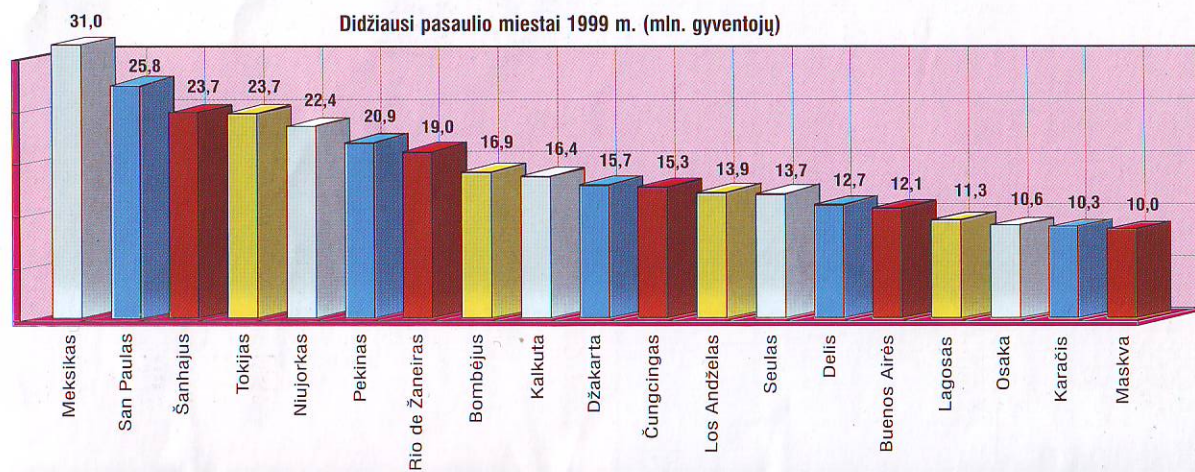
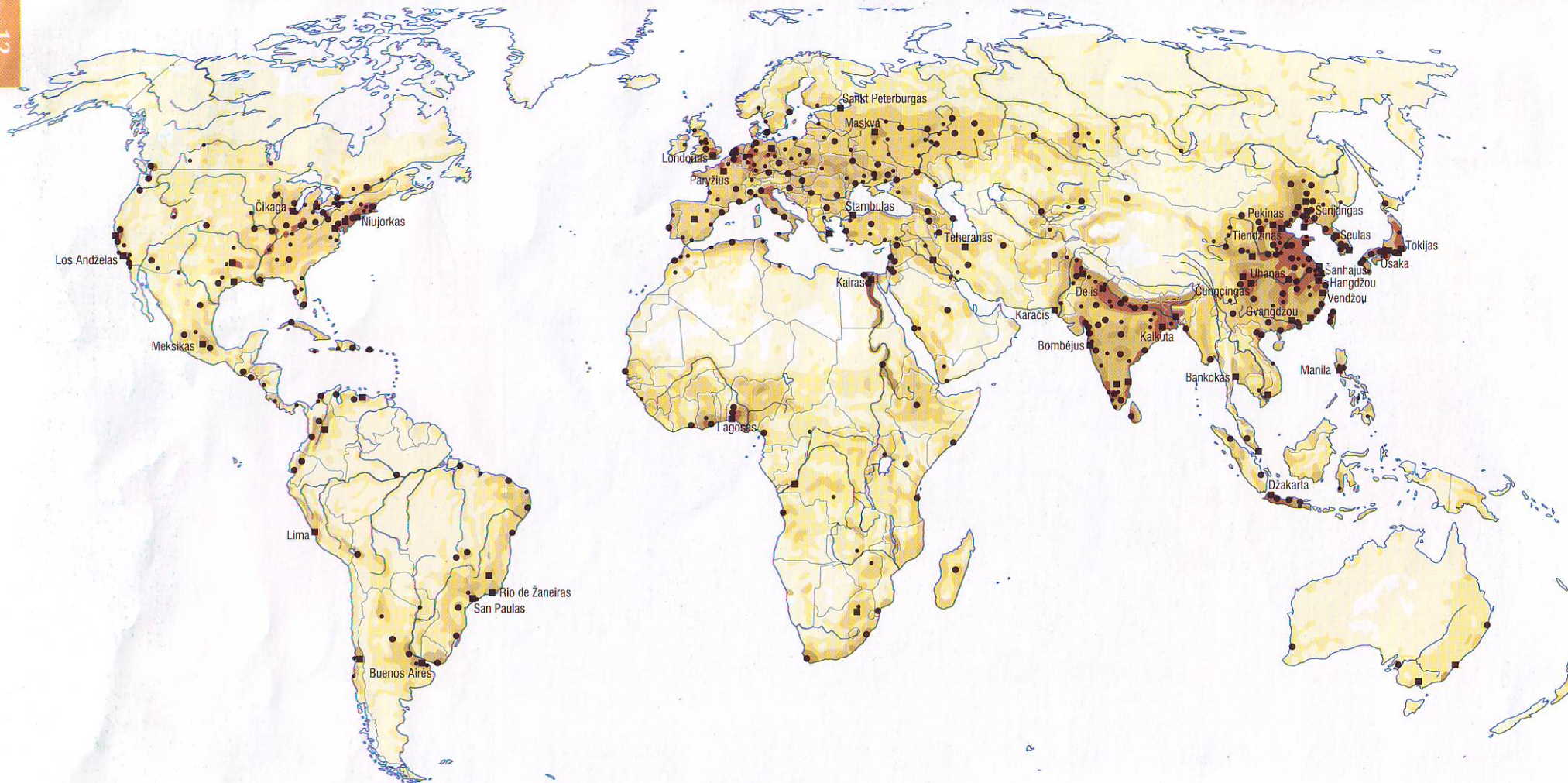
Valstybių valdos, žemėlapyje pažymėtos skaičiais

- 53 Angilija (D. Brit.)
- 54 Mergelės salos (D. Brit.)
- 55 Mergelės salos (JAV)
- 56 Kaimanų salos (D. Brit.)
- 57 Monseratas (D. Brit.)
- 58 Turkso ir Kaikoso salos (D. Brit.)
- 59 Aruba (Ol.)
- 60 Olandijos Antilai
- 61 Gibraltaras (D. Brit.)
- 62 Normanų salos (D. Brit.)
- 63 Seuta (Isp.)
- 64 Melilja (Isp.)

Valstybių santrumpos

Austr.	Australija
Braz.	Brazilija
D. Brit.	Didžioji Britanija
Dan.	Danija
Ekv.	Ekvadoras
Ind.	Indija
Isp.	Ispanija
Jap.	Japonija
Jem.	Jemenas
K. Rika	Kosta Rika
Kol.	Kolumbija
Meks.	Meksika
N. Zel.	Naujoji Zelandija
Norv.	Norvegija
Ol.	Olandija
Port.	Portugalija
Pranc.	Prancūzija
Rus.	Rusija

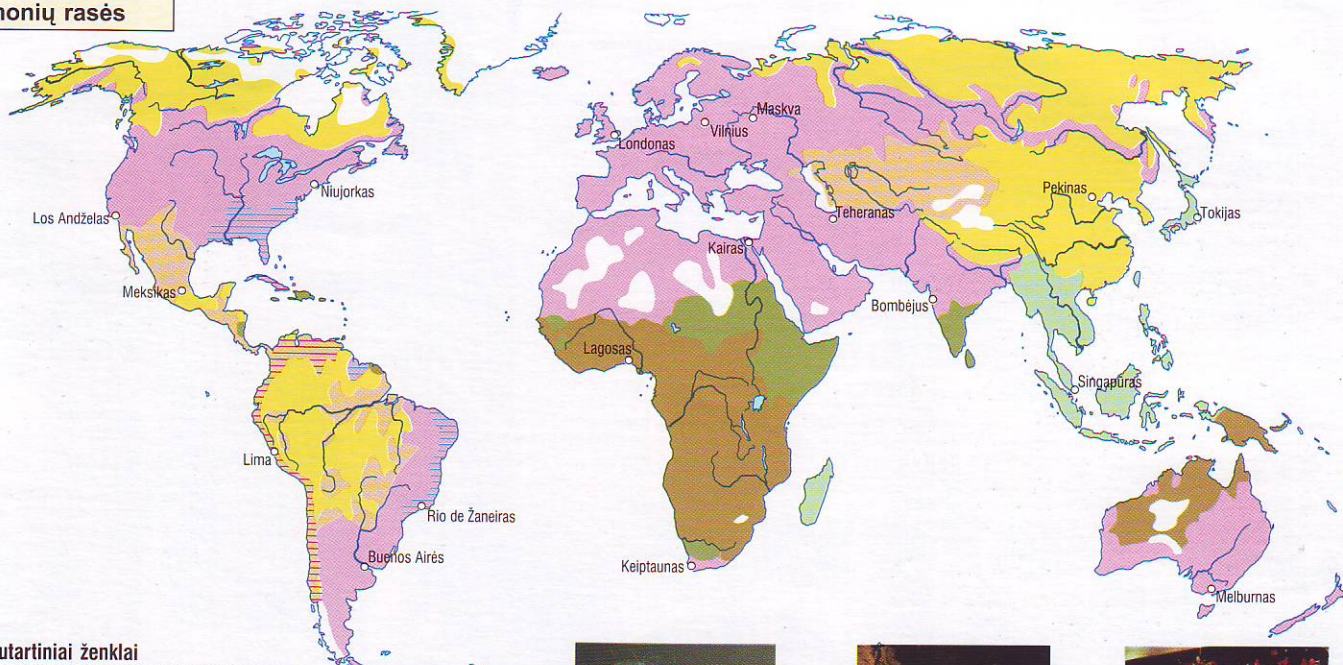




Sutartiniai ženklai

—	valstybių sienos	□	negyvenamos teritorijos
•	miestai (mln. gyv.):	□	< 1
•	0,5–1	□	1–10
•	1–3	□	10–50
■	3–5	□	50–100
■	Paryžius	□	100–200
■	> 5	□	> 200

Žmonių rasės

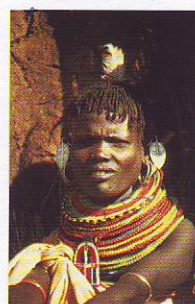


Sutartiniai ženklai

- europidai
- australonegridai
- mongolidai
- europidų-mongolidų pereinamasis tipas
- europidų-australonegridų pereinamasis tipas
- mongolidų-australonegridų pereinamasis tipas
- negyvenamos teritorijos



Svedų vaikai

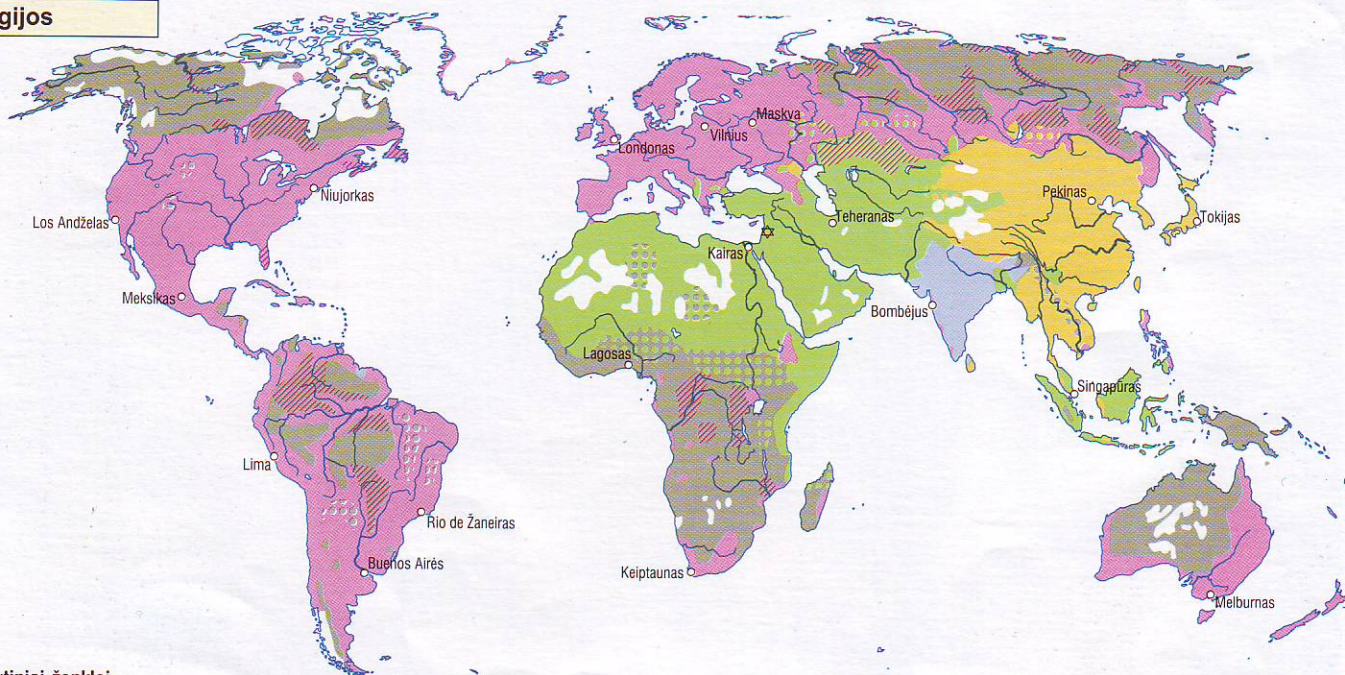


Turkanų genties mergina
(Kenija)



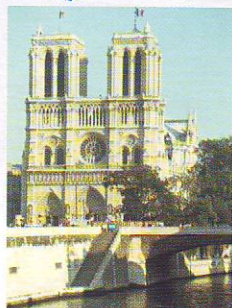
Mergina iš Kinijos tautiniais
drabužiais

Religijos



Sutartiniai ženklai

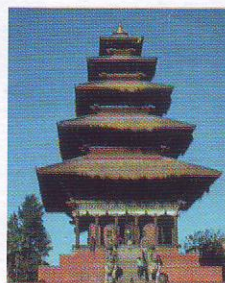
- krikščionys
- musulmonai
- budistai
- induistai
- judėjai
- pirmąsios religijos
- negyvenamos teritorijos



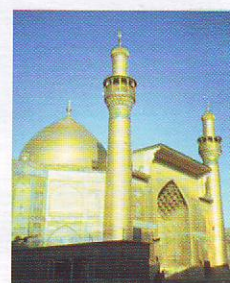
Dievo Motinos katedra Paryžiuje



Maskvos Kremliaus soboras



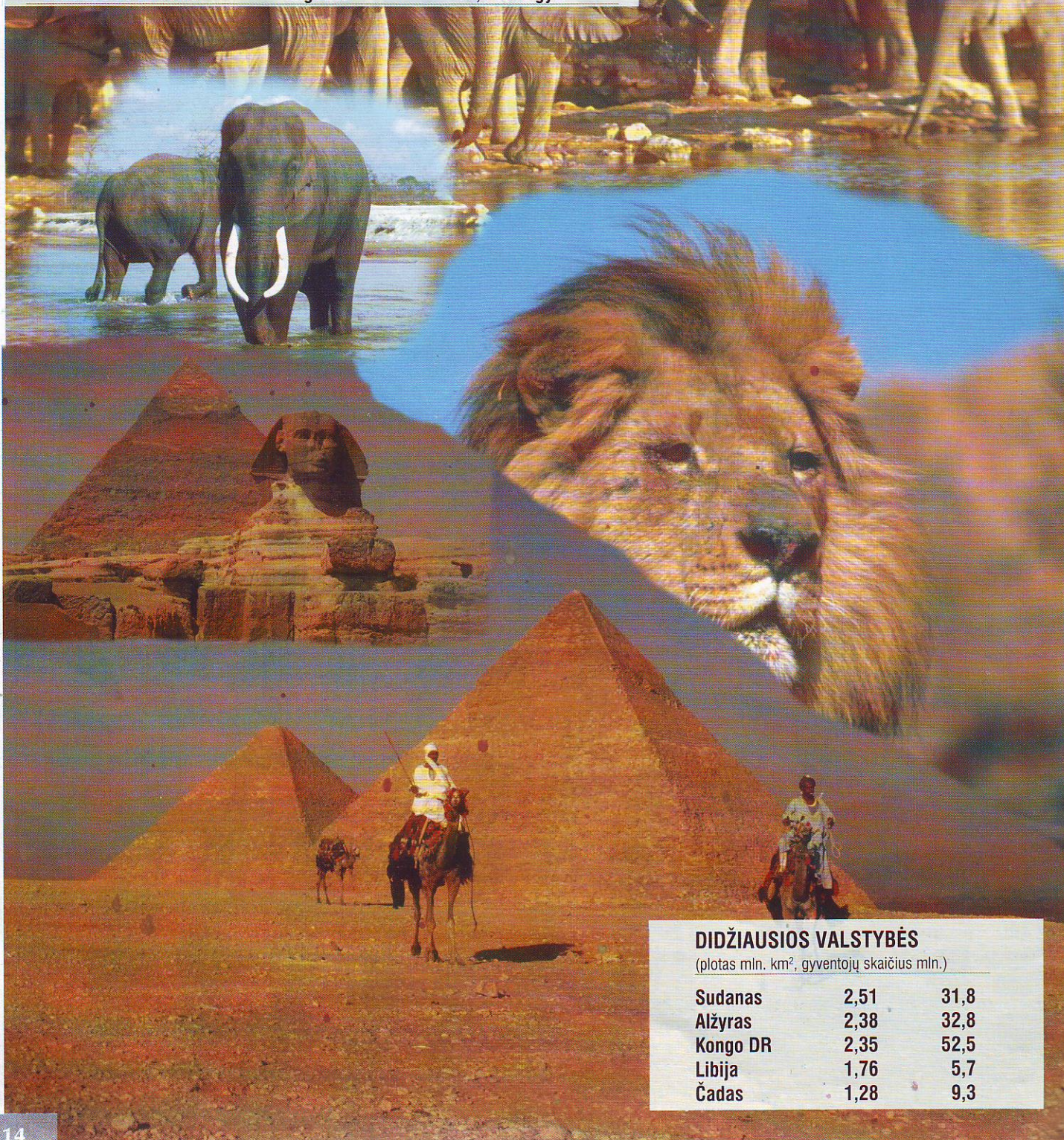
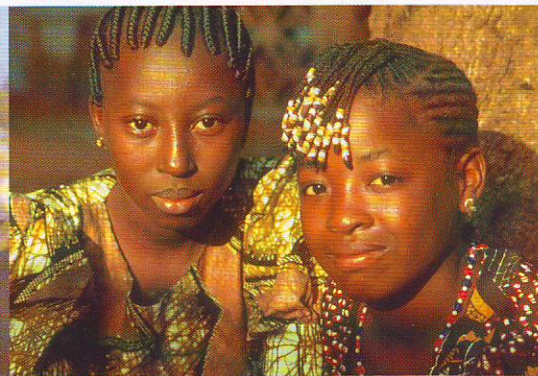
Budistų šventykla



Mečetė Irake

Faktai apie žemyną

Plotas		30,319 mln. km ²
Gyventojų skaičius		870 mln.
Šiauriausia vieta	Girano kyš.	37°20' š. pl.
Piečiausia vieta	Adatos kyš.	34°52' p. pl.
Vakariausia vieta	Žaliasis kyš.	17°32' v. ilg.
Ryčiausia vieta	Hafūno kyš.	51°23' r. ilg.
Aukščiausia viršūnė	Kilimandžaro ugnk.	5895 m
Žemiausia vieta	Asalio ež.	-153 m
Ilgiausia upė	Nilas-Kagera	6671 km
Didžiausias ežeras	Viktorijos ež.	69 000 km ²
Didžiausia valstybė	Sudanas	2,51 mln. km ²
Didžiausias miestas	Lagosas	11,3 mln. gyv.

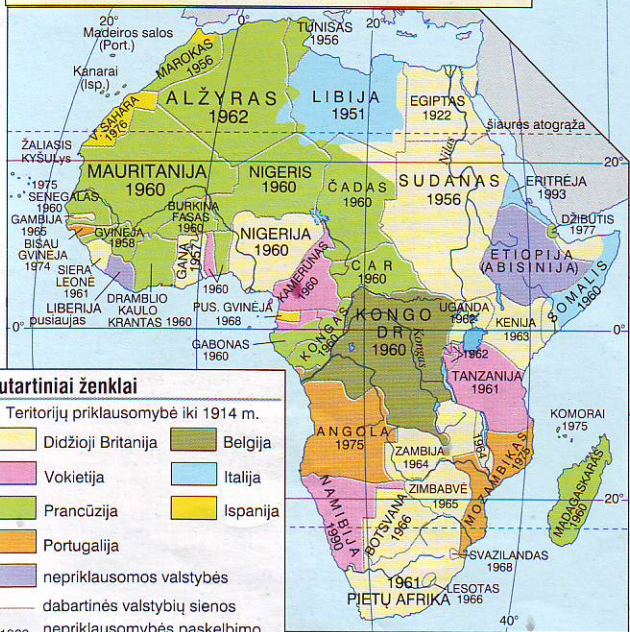


DIDŽIAUSIOS VALSTYBĖS

(plotas mln. km², gyventojų skaičius mln.)

Sudanas	2,51	31,8
Alžyras	2,38	32,8
Kongo DR	2,35	52,5
Libija	1,76	5,7
Čadas	1,28	9,3

Gamtinis žemėlapis

Išsivadavimas iš kolonijinės priklausomybės
M 1:80 000 000

Sutartiniai ženklai

Teritorijų priklausomybė iki 1914 m.

Didžioji Britanija	Belgija
Vokietija	Italija
Prancūzija	Ispanija
Portugalija	
nepriklausomos valstybės	
dabartinės valstybių sienos	
nepriklausomybės paskelbimo metai	

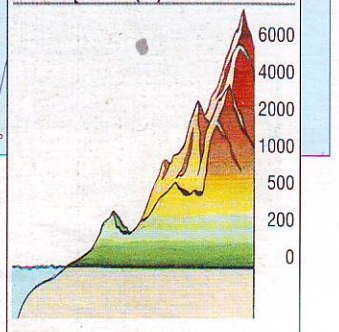
Valstybių santrumpos

A. - Albanija	Gr. - Graikija	KUV. - Kuveitas
AR. - Armėnija	Isp. - Ispanija	L. - Libanas
AZERB. - Azerbaidžanas	It. - Italija	LE. - Lesotas
B. - Bahreinas	IZ. - Izraelis	M. - Makedonija
B. G. - Bisau Gvinėja	JAE. - Jungtiniai Arabų Emyratai	Pus. Gv. - Pusiaujo Gvinėja
B. H. - Bosnija ir Hercegovina	Jem. - Jemenas	Port. - Portugalija
BUR. - Burundis	JOR. - Jordanija	Pranc. - Prancūzija
D. Brit. - Didžioji Britanija	SERB. IR. - Serbija ir Juodkalnija	RU. - Ruanda
DŽ. - Džibutis	K. - Kataras	SV. - Svazilandas
G. - Gambija		Tanz. - Tanzanija

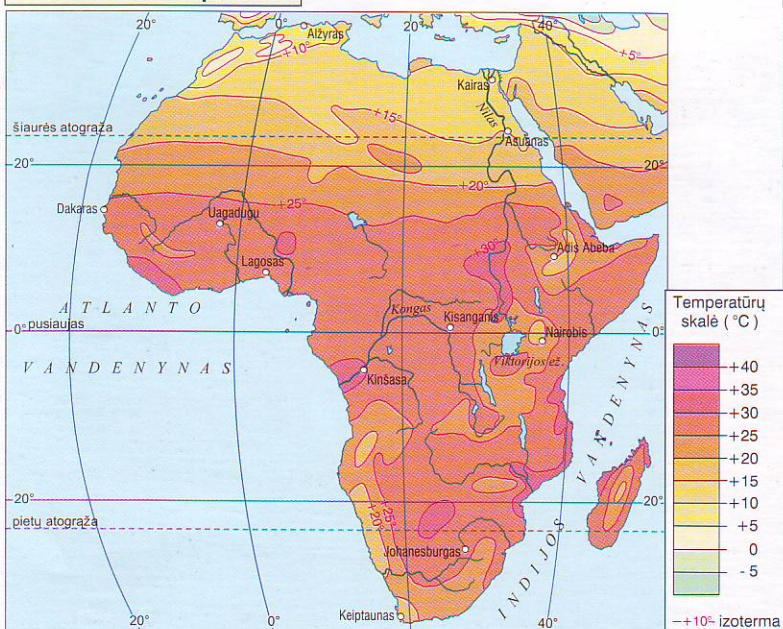
Sutartiniai ženklai

kanalai	MIESTAI (mln. gyv.)
▲ 1491 ugnikalniai	○ < 0,5
• 3760 viršukalnės	● 0,5 - 5
valstybių sienos	■ > 5

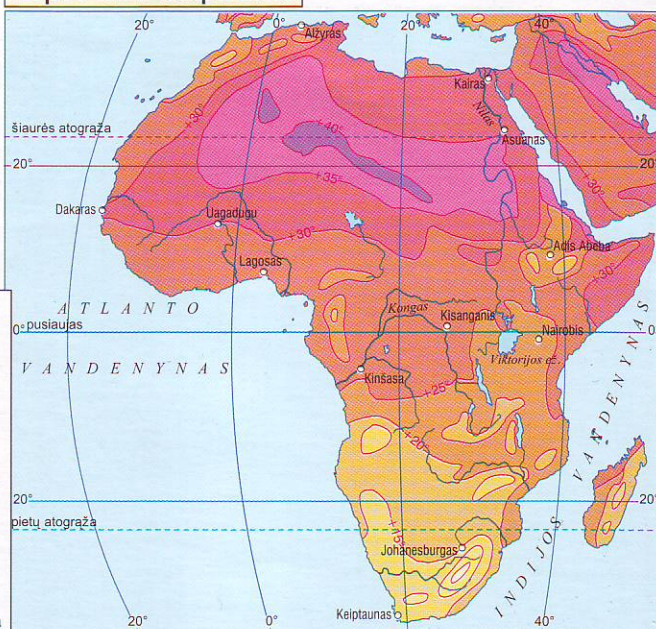
Aukščių skalė (m)



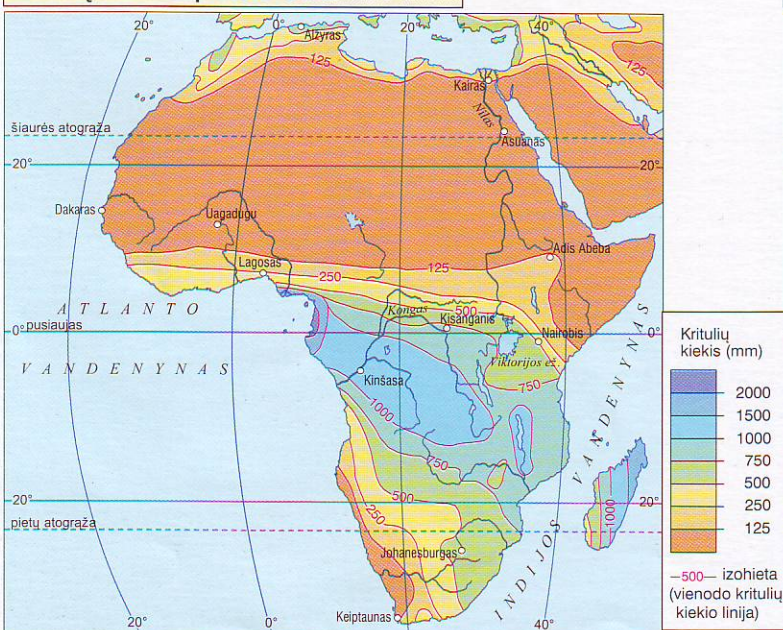
Sausio mėn. temperatūra



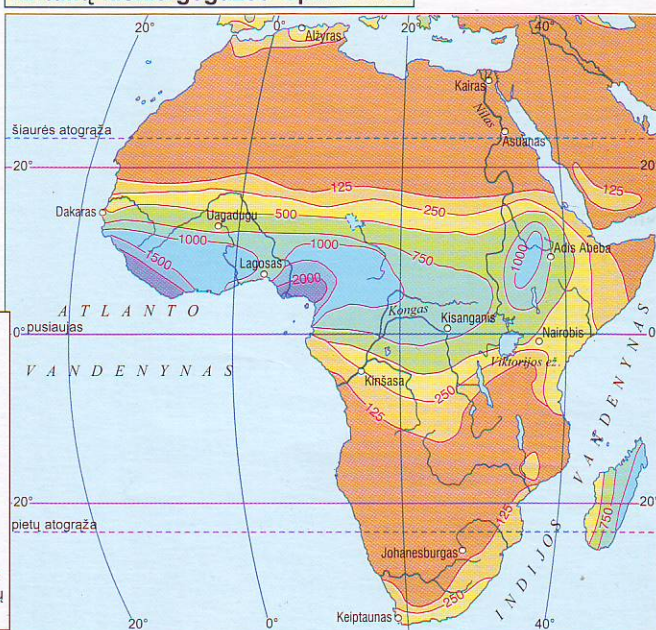
Liepos mėn. temperatūra



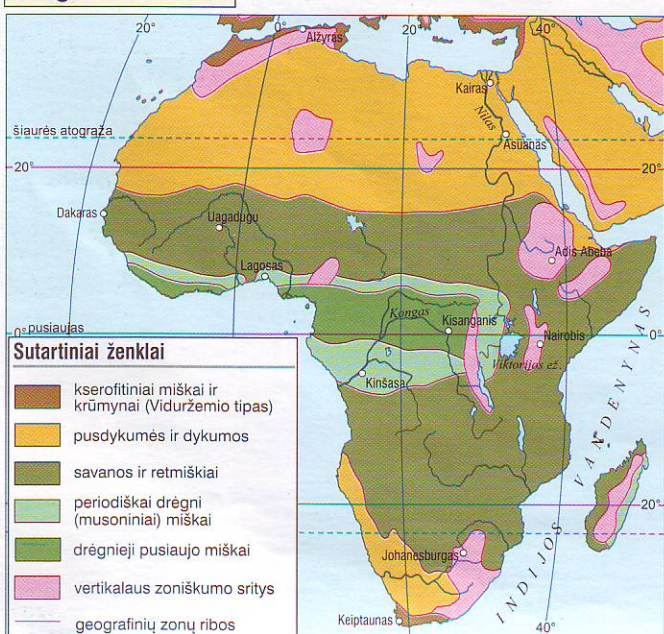
Kritulių kiekis lapkričio–balandžio mėn.



Kritulių kiekis gegužės–spalio mėn.



Geografinės zonos



Nacionaliniai parkai



Sutartiniai ženklai

- intensyvos žemdirbystės sritys
- ganyklinės gyvulininkystės ir žemdirbystės sritys
- miškai
- nenaudojamos ir mažai naudojamos žemės
- ryžių auginimo sritys
- kviečių auginimo sritys
- kukurūzų auginimo sritys

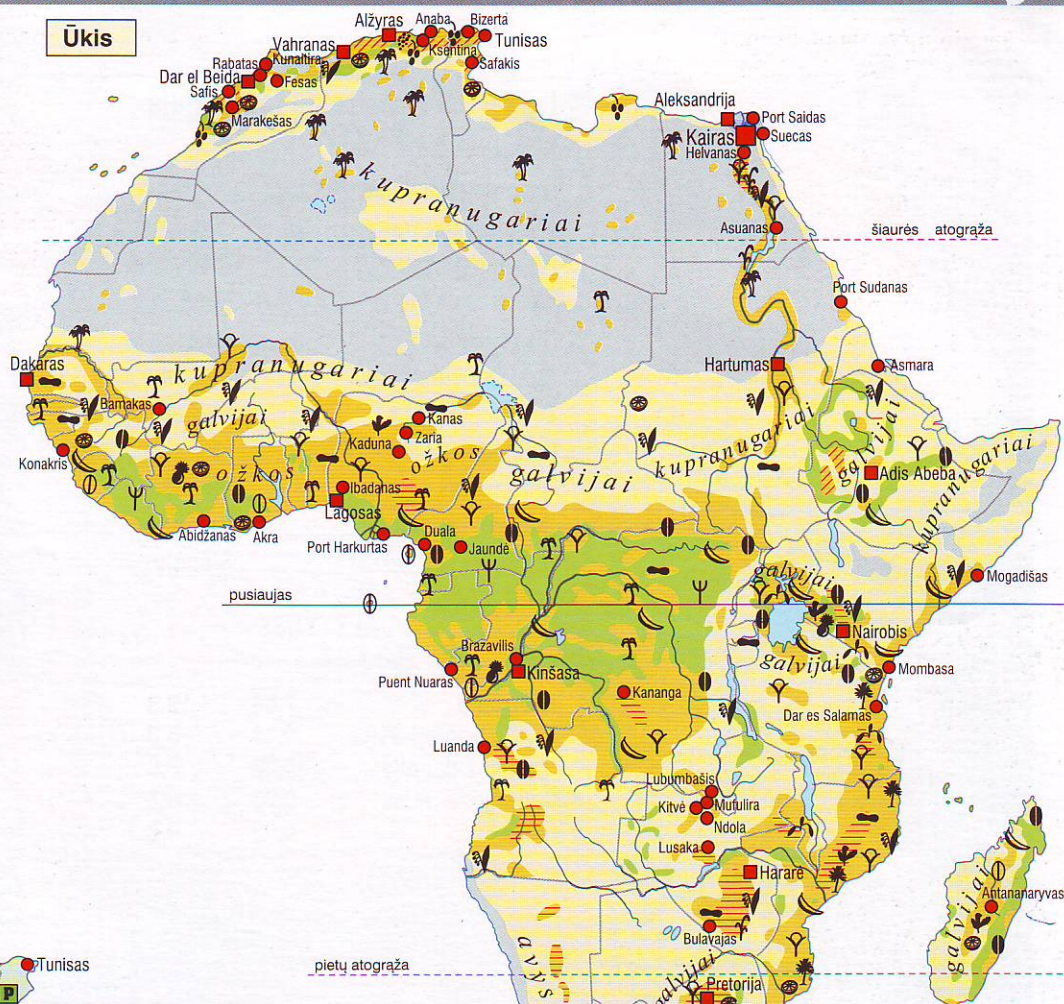
avys auginami gyvuliai

Auginamos kultūros

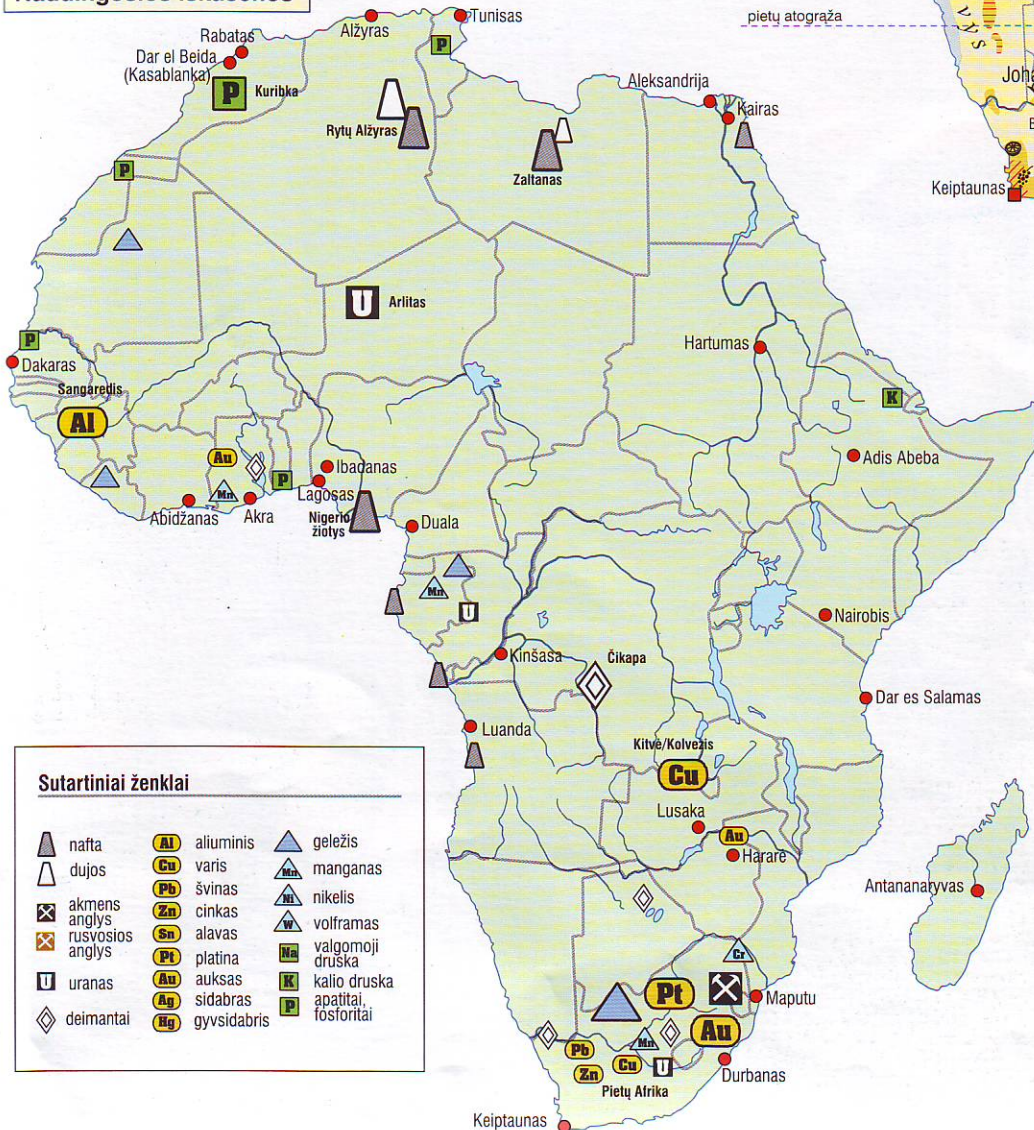
- aliejinės palmės
- kakava
- kava
- ananasai
- kaučiukas
- kokoso palmės
- arbata
- medvilnė
- soros, sorgai
- bananai
- tabakas
- citrusiniai vaisiai
- vynuogės
- cukranendrės
- žemės riešutai
- datulės

- pramonės centrai
- valstybių sienos

Ūkis

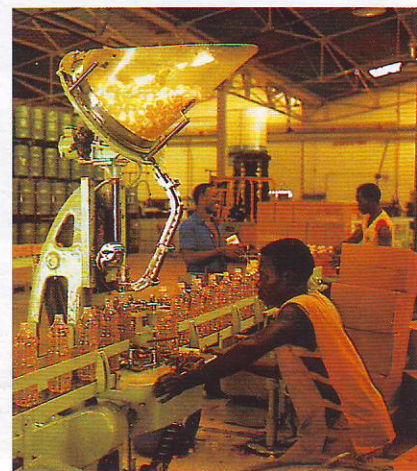


Naudingosios iškasenos



Sutartiniai ženklai

- nafta
- dujos
- akmens anglis
- rusvosios anglis
- uranas
- deimantai
- aliuminis
- varis
- švinas
- cinkas
- alavas
- platina
- auksas
- sidabras
- gyvsidabris
- geležis
- manganas
- nikelis
- volframas
- valgomoji druska
- kalio druska
- apatitai, fosforitai



Aliejaus gamyloje (Dramblio Kaulo Krantas)

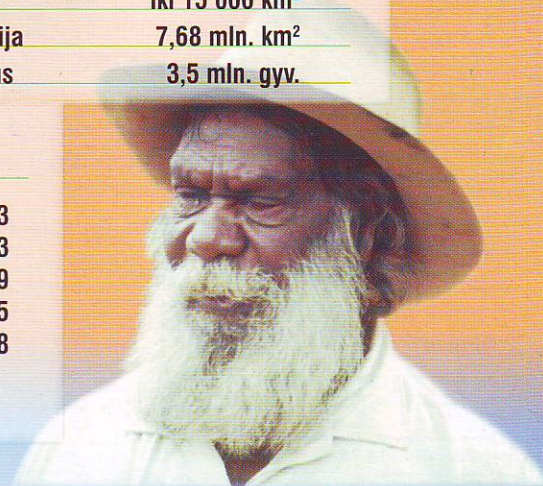
Faktai apie Australiją ir Okeaniją

Plotas		8,557 mln. km ²
Gyventojų skaičius		31 mln.
Šiauriausias žemyno vieta	Jorko kyš.	10°41' p. pl.
Piečiausia vieta	Pietryčių kyš.	39°11' p. pl.
Vakariausia vieta	Stypo kyš.	113°09' r. ilg.
Ryčiausia vieta	Bairono kyš.	153°39' r. ilg.
Aukščiausia viršūnė	Vilhelmo kln.	4509 m
Žemiausia vieta	Eiro ež.	-16 m
Ilgiausia upė	Maris-Darlingas	3780 km
Didžiausias ežeras	Eiro ež.	iki 15 000 km ²
Didžiausia valstybė	Australija	7,68 mln. km ²
Didžiausias miestas	Sidnėjus	3,5 mln. gyv.

DIDŽIAUSIOS VALSTYBĖS

(plotas mln. km², gyventojų skaičius mln.)

Australija	7,68	19,3
Papua Naujoji Gvinėja	0,46	5,3
Naujoji Zelandija	0,27	3,9
Saliamono Salos	0,03	0,5
Fidžis	0,02	0,8

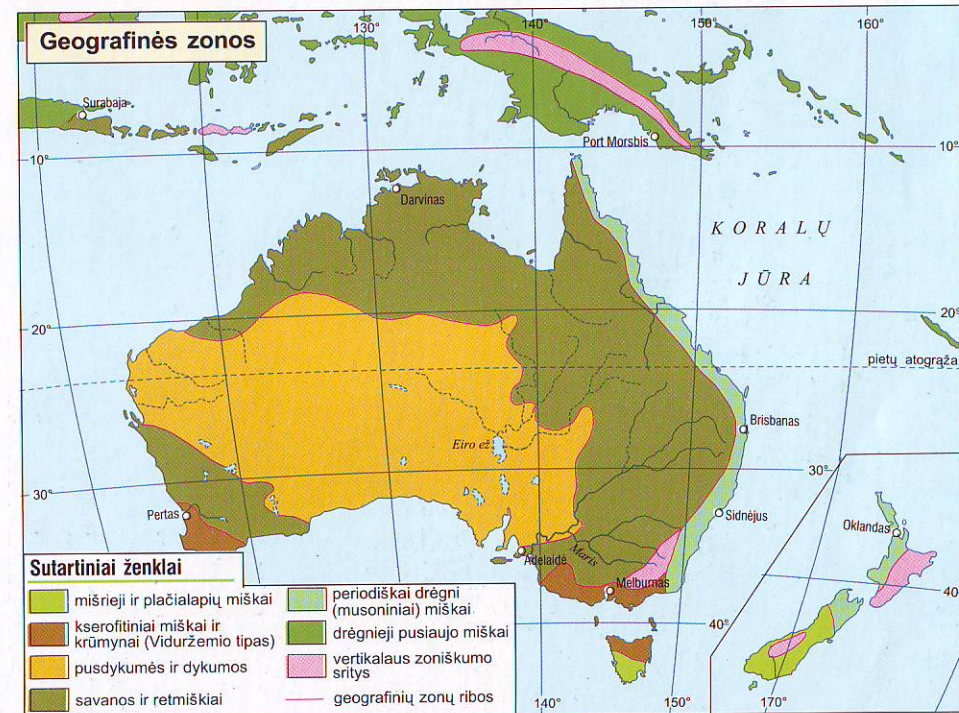
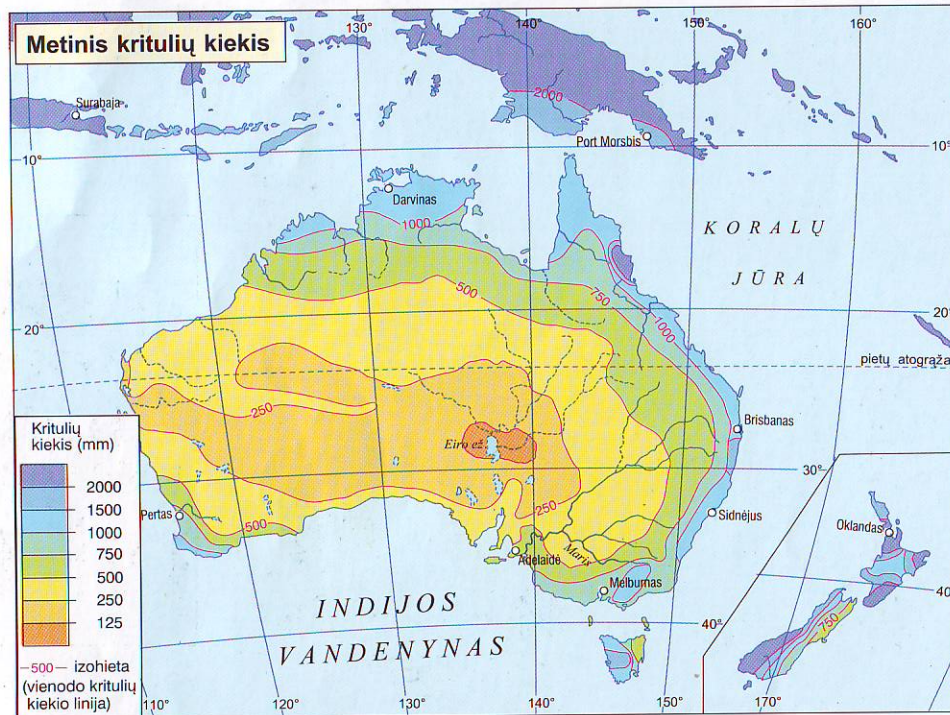
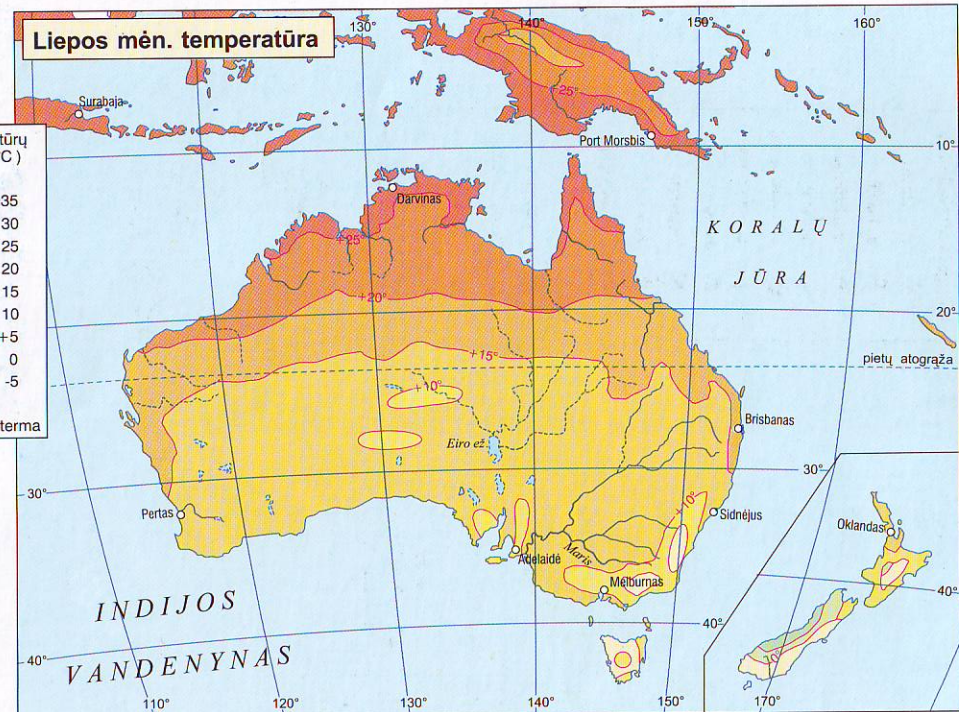
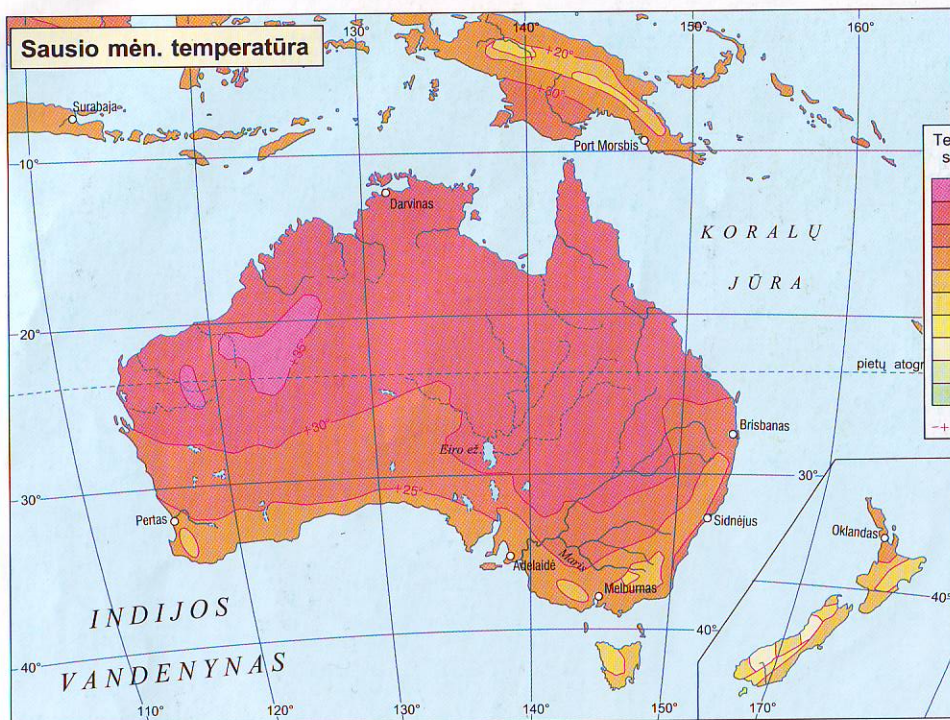


Sutartiniai ženklai

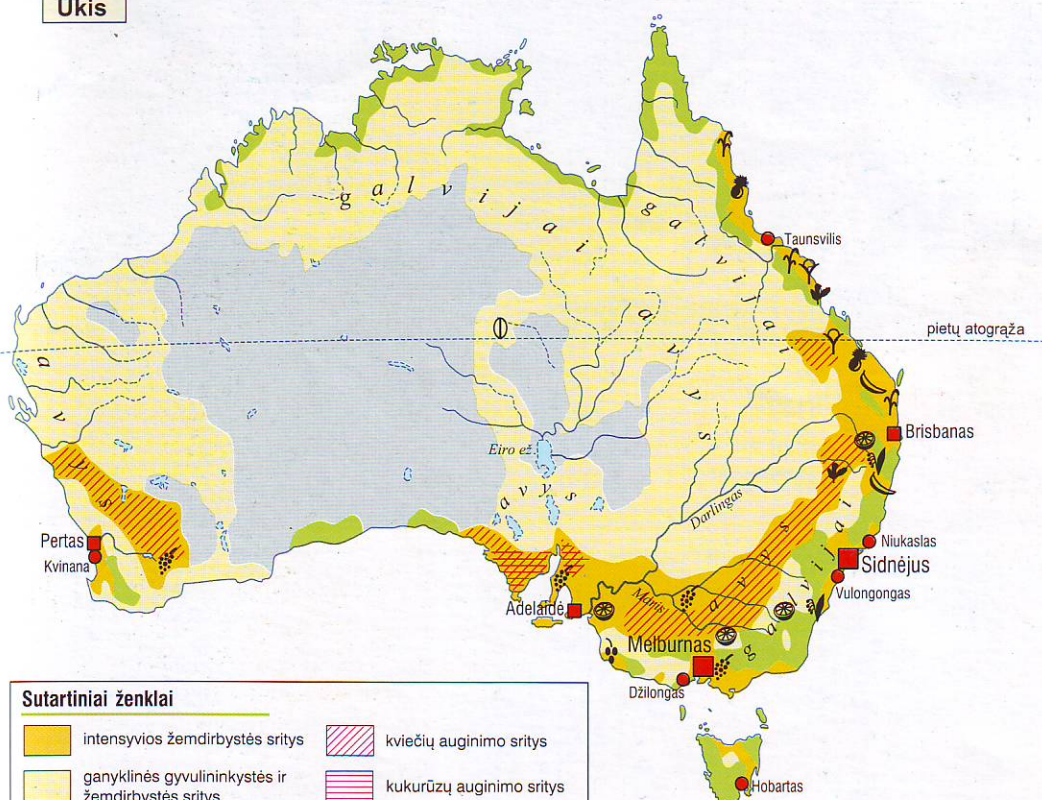
- kanalai
- ▲ 1491 ugnikalniai
- 3760 viršukalnės
- valstybių sienos
- MIESTAI (mln. gyv.)
- < 0,5
- 0,5 – 5
- > 5

Austr. - Austrālija
Pranc. - Prancūzija





Ūkis



Sutartiniai ženklai

	intensyvos žemdirbystės sritys		kviečių auginimo sritys
	ganyklinės gyvulininkystės ir žemdirbystės sritys		kukurūzų auginimo sritys
	miškai		
	nenaudojamos ir mažai naudojamos žemės		
	ryšių auginimo sritys		

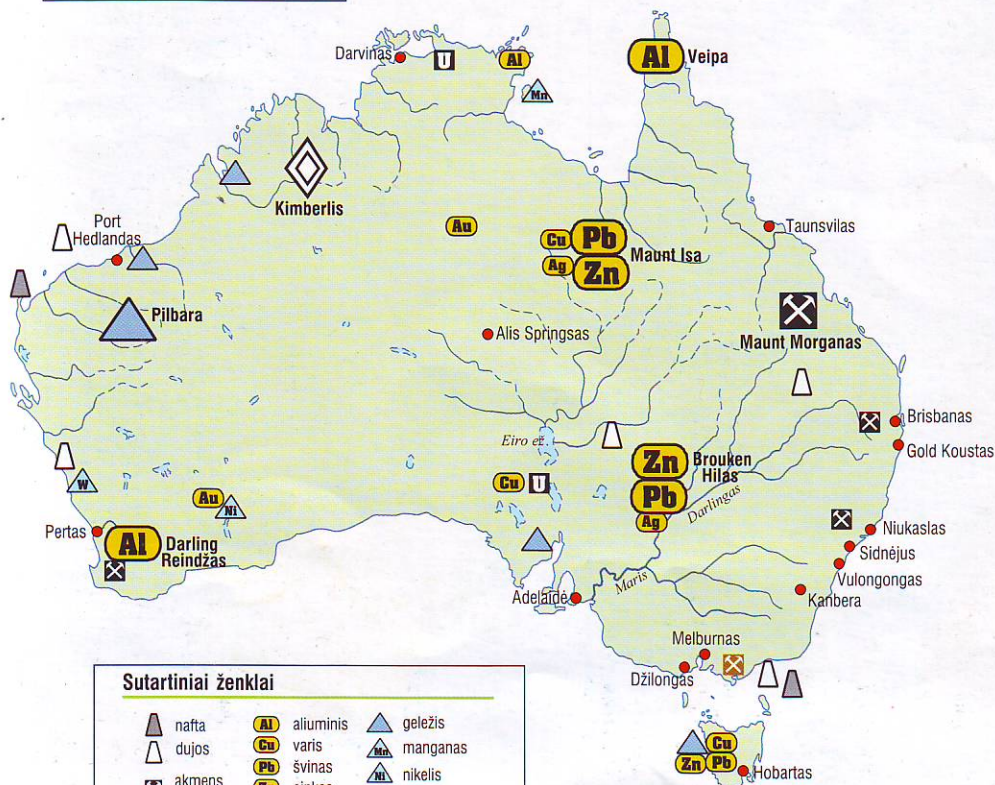
auginami gyvuliai

Auginamos kultūros

	alyvmedžiai
	ananasai
	arbatkrūmiai
	bananai
	citrusiniai vaisiai
	cukranendrės
	kakava
	kaučiukas
	kava
	kokoso palmės
	medvilnė
	prieskoniai
	soros, sorgai
	tabakas
	vynuogės
	pramonės centrai



Naudingosios iškasenos



Sutartiniai ženklai

	nafta		aliuminis		geležis
	dujos		varis		manganas
	akmens anglis		švinas		nikelis
	rusvosios anglis		cinkas		volfamas
	uranas		alavas		valgomoji druska
	deimantai		platinas		kalio druska
			auksas		apatitai, fosforitai
			sidabras		
			gyvsidabris		



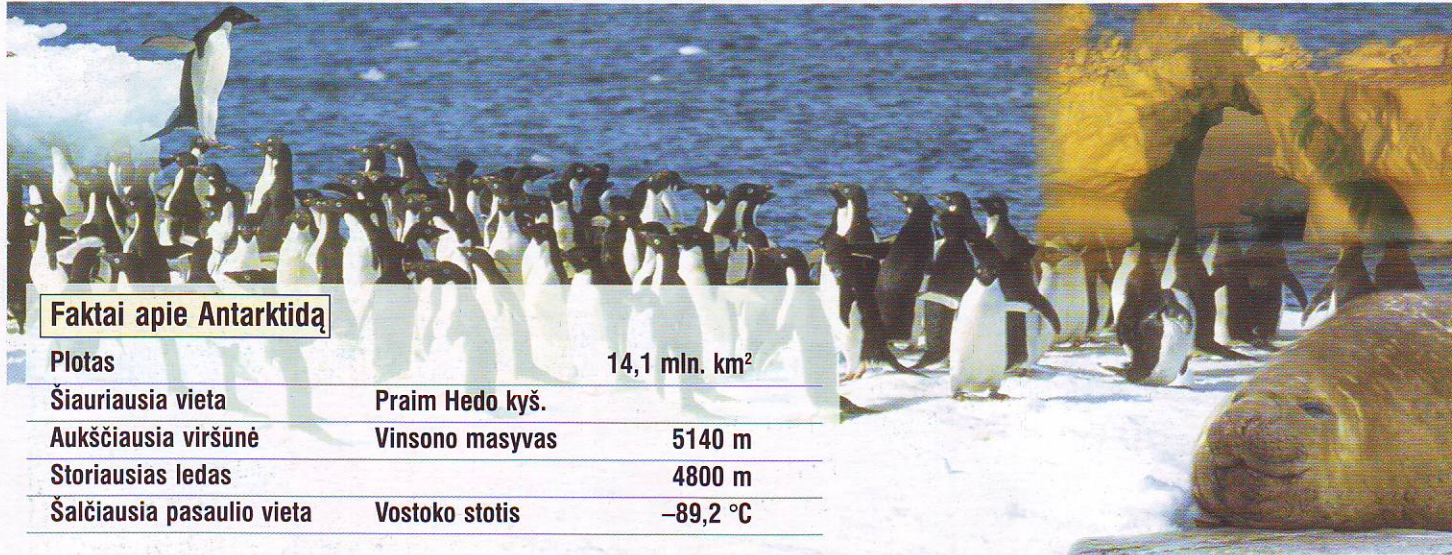
Daugiausia krovinii Australijoje pervežama automobiliais



Avių banda vakarų Australijoje



Antarktida ir Arktis



Faktai apie Antarktidą

Plotas	14,1 mln. km ²
Šiauriausia vieta	Praim Hedo kyš.
Aukščiausia viršūnė	Vinsono masyvas 5140 m
Storiausias ledas	4800 m
Šalčiausia pasaulio vieta	Vostoko stotis -89,2 °C

Gamtinis žemėlapis



Roso šelfinis ledynas

Sutartiniai ženklai

- Siovos st. (Jap.) tyrinėjimo stotys
- ▲ 1491 ugnikalniai
- 3760 viršukalnės
- Berdas 1929 keliautojai bei kelionių kryptys ir datos

Valstybių santrumpos

D. Brit.	Didžioji Britanija
Norv.	Norvegija
PAR	Pietų Afrikos Respublika
Rus.	Rusija
Jap.	Japonija
Ind.	Indija
Vok.	Vokietija
Lenk.	Lenkija
Arg.	Argentina
Austr.	Australija
N. Zel.	Naujoji Zelandija



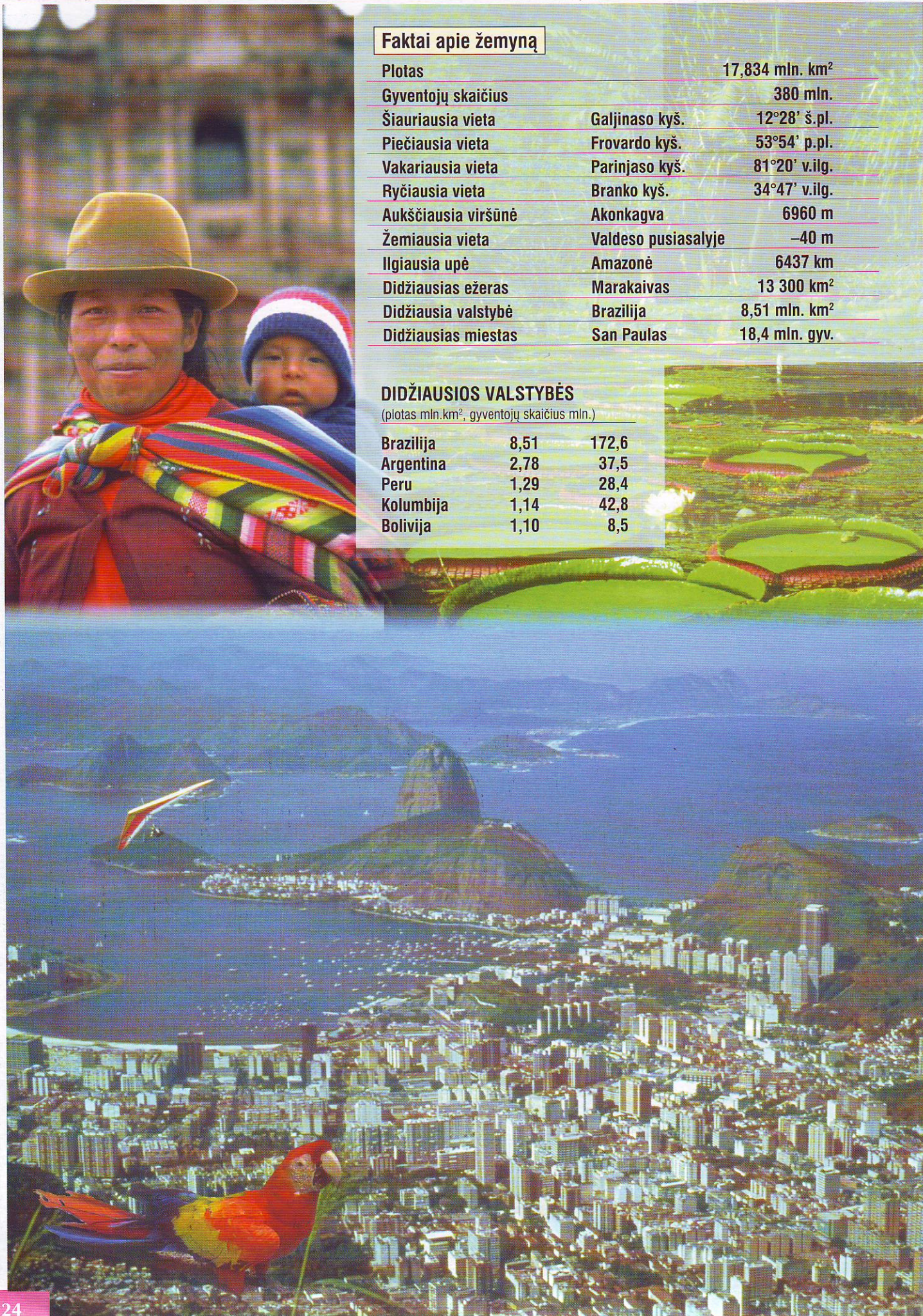
Faktai apie žemyną

Plotas		17,834 mln. km ²
Gyventojų skaičius		380 mln.
Šiauriausia vieta	Galjinaso kyš.	12°28' š.pl.
Piečiausia vieta	Frovardo kyš.	53°54' p.pl.
Vakariausia vieta	Parinjaso kyš.	81°20' v.ilg.
Ryčiausia vieta	Branko kyš.	34°47' v.ilg.
Aukščiausia viršūnė	Akonkagva	6960 m
Žemiausia vieta	Valdeso pusiasalyje	-40 m
Ilgiausia upė	Amazonė	6437 km
Didžiausias ežeras	Marakaivas	13 300 km ²
Didžiausia valstybė	Brazilija	8,51 mln. km ²
Didžiausias miestas	San Paulas	18,4 mln. gyv.

DIDŽIAUSIOS VALSTYBĖS

(plotas mln. km², gyventojų skaičius mln.)

Brazilija	8,51	172,6
Argentina	2,78	37,5
Peru	1,29	28,4
Kolumbija	1,14	42,8
Bolivija	1,10	8,5









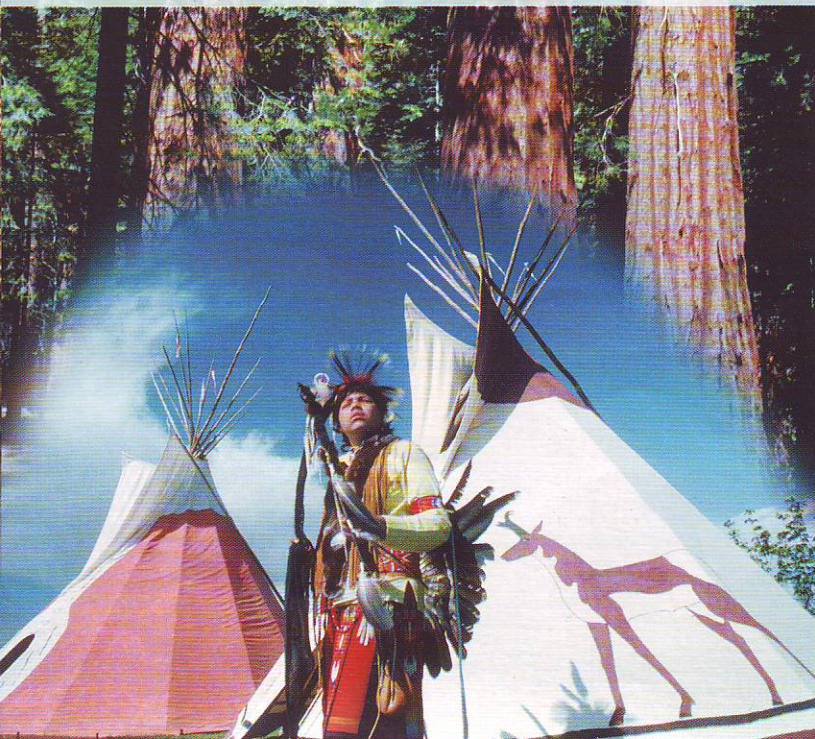
Faktai apie žemyną

Plotas		24,247 mln. km ²
Gyventojų skaičius		490 mln.
Šiauriausia vieta	Marčisono kyš.	71°50' š. pl.
Piečiausia vieta	Marjato kyš.	7°12' š. pl.
Vakariausia vieta	Velso Princo kyš.	168°00' v. ilg.
Ryčiausia vieta	Šv. Karolio kyš.	55°40' v. ilg.
Aukščiausia viršūnė	Makinlio kln.	6194 m
Žemiausia vieta	Mirties slėnis	-86 m
Ilgiausia upė	Misisipė	5971 km
Didžiausias ežeras	Aukštutinis	84 130 km ²
Didžiausia valstybė	Kanada	9,97 mln. km ²
Didžiausias miestas	Meksikas	18 mln. gyv.

DIDŽIAUSIOS VALSTYBĖS

(plotas mln. km², gyventojų skaičius mln.)

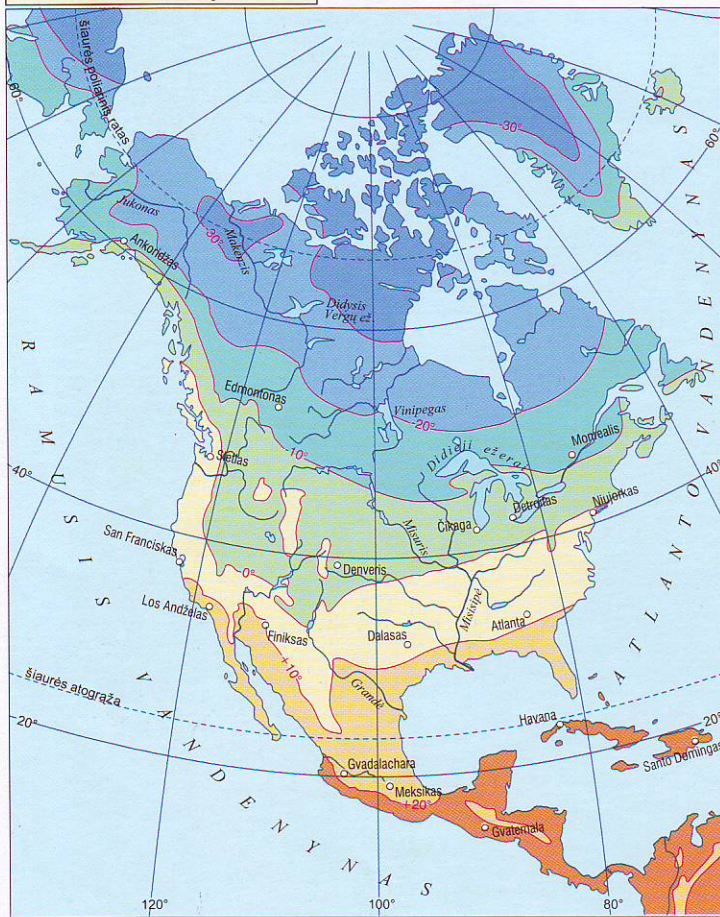
Kanada	9,97	32,2
JAV	9,36	290,3
Meksika	1,96	104,9
Nikaragva	0,13	5,1
Hondūras	0,11	6,6



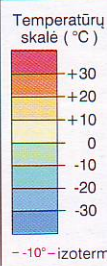
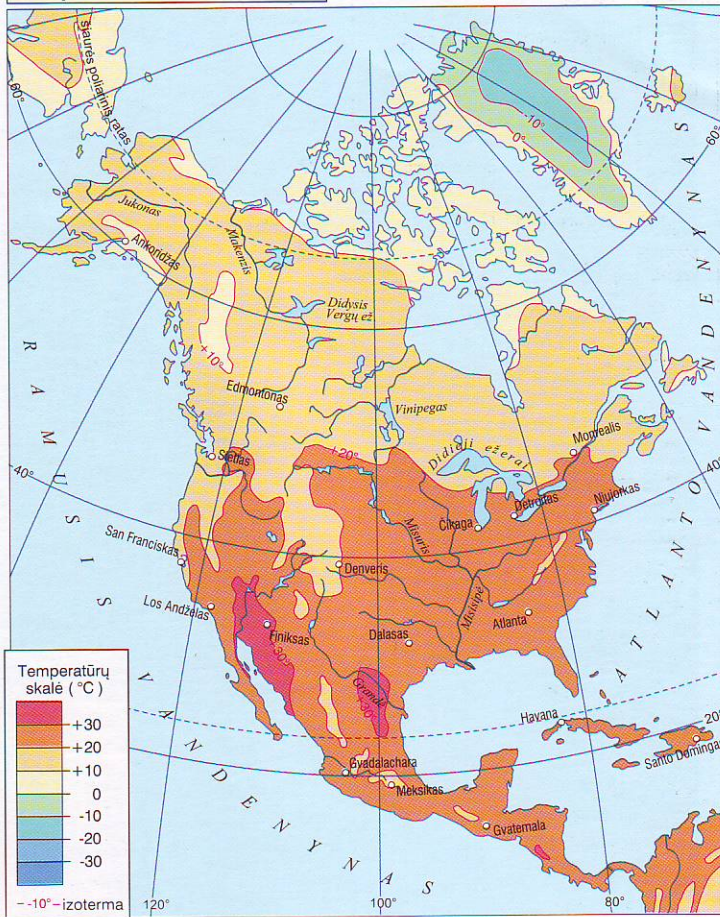
Gamtinis žemėlapis



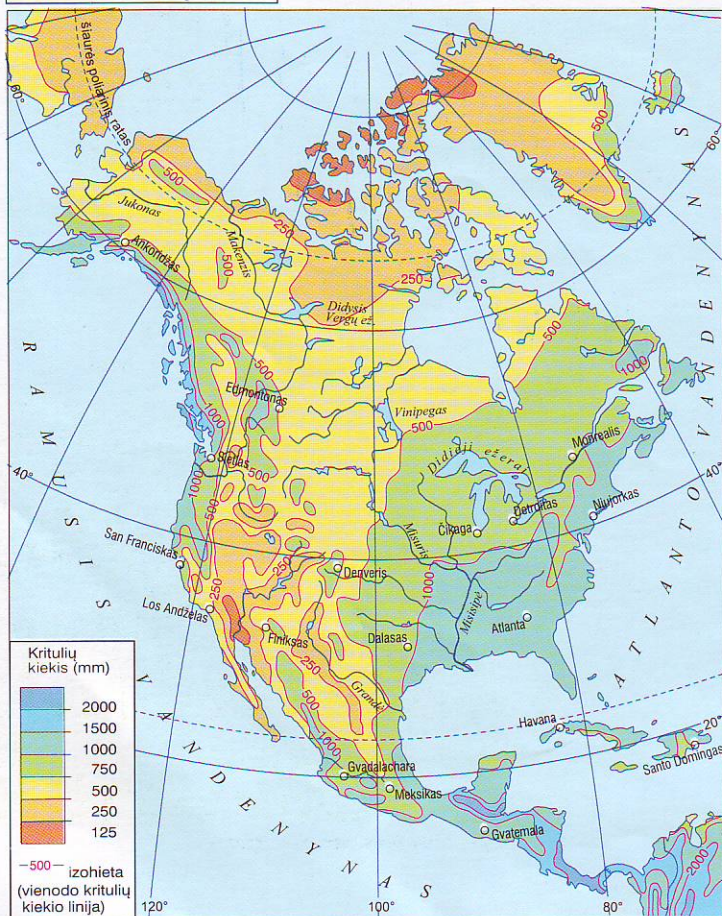
Sausio mėn. temperatūra



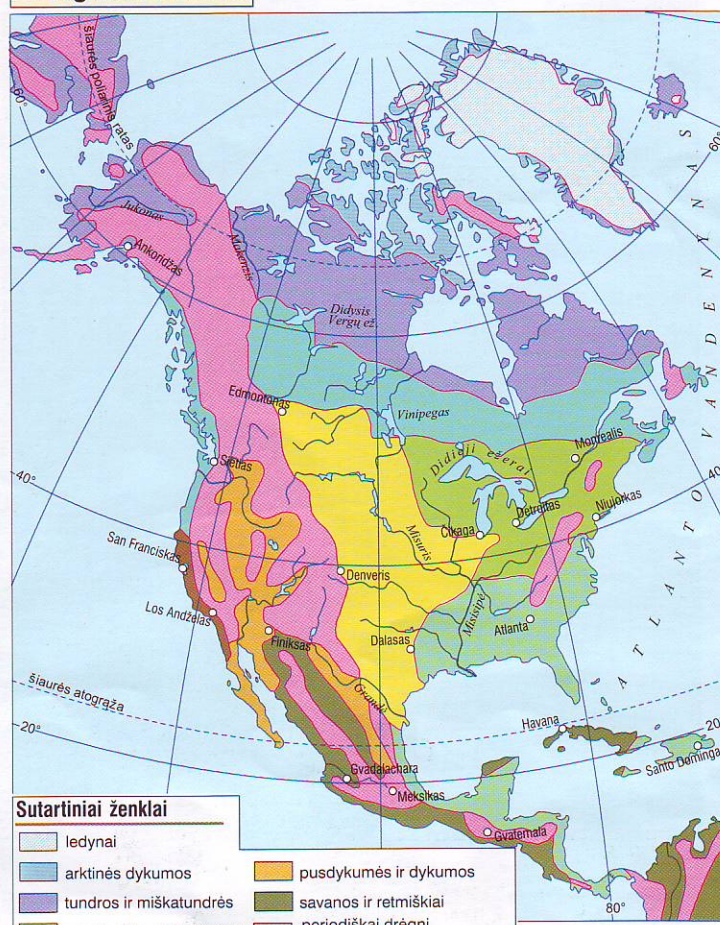
Liepos mėn. temperatūra



Metinis kritulių kiekis



Geografinės zonos



Sutartiniai ženklai

- | | |
|---|--|
| ledynai | pusdykumės ir dykumos |
| arktinės dykumos | savanos ir retmiškiai |
| tundros ir miškatundrės | periodiškai drėgni (musoniniai) miškai |
| spygliuočių miškai (taiga) | vertikalaus zoniškumo sritys |
| mišrieji ir plačialapių miškai | geografinių zonų ribos |
| miškastepės ir stepės | |
| kserofitiniai miškai ir krūmynai (Viduržemio tipas) | |

Sutartiniai ženklai

- intensyvos žemdirbystės sritys
- ganyklinės gyvulininkystės ir žemdirbystės sritys
- miškai
- nenaudojamos ir mažai naudojamos žemės
- ryžių auginimo sritys
- kviečių auginimo sritys
- kukurūzų auginimo sritys

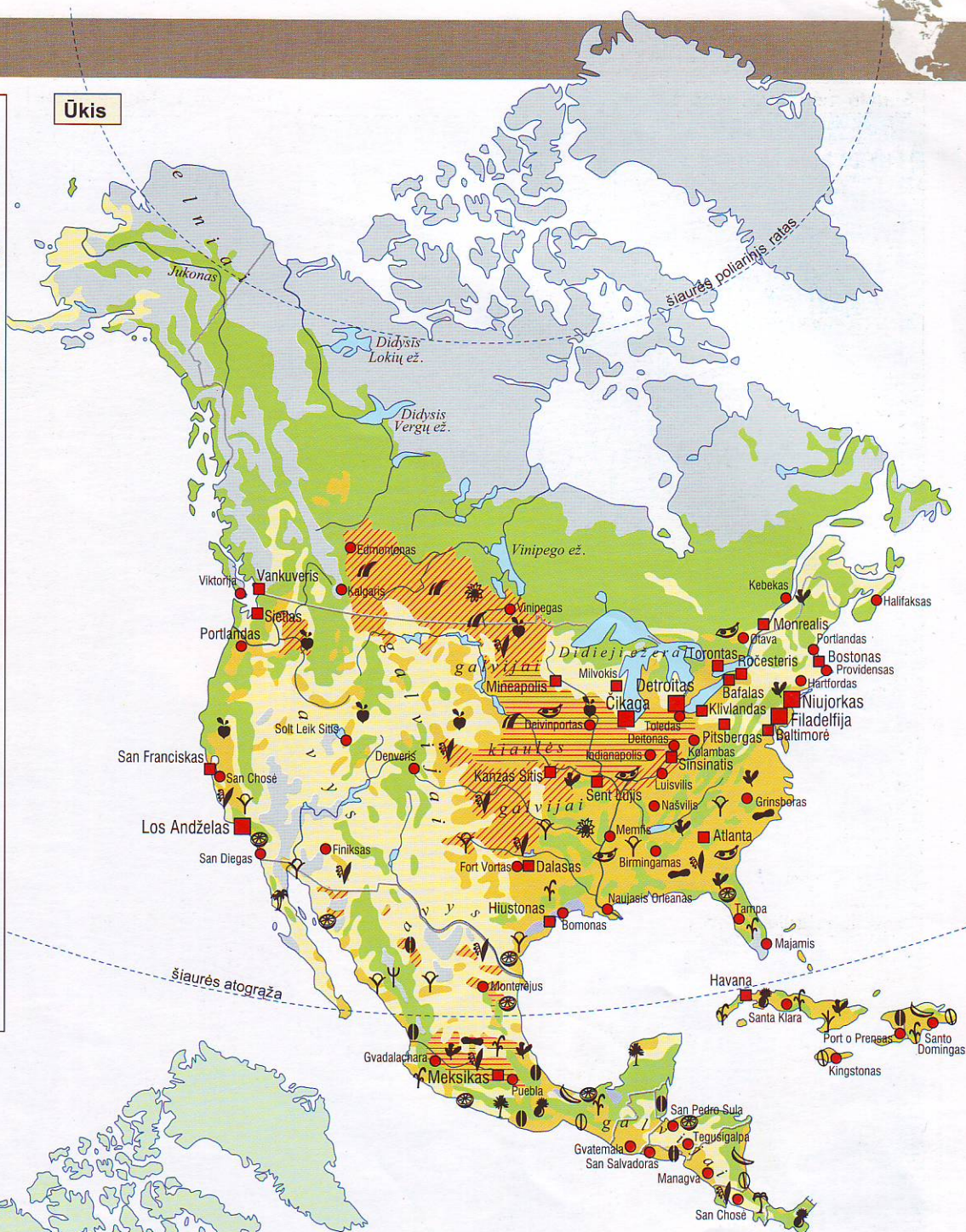
avys auginami gyvuliai

Auginamos kultūros

- aliejinės palmės
- ananasai
- bananai
- citrusiniai vaisiai
- cukranendrės
- cukriniai runkeliai
- džutas
- kakava
- kaučiukas
- kava
- kokoso palmės
- linai
- medvilnė
- saulėgrąžos
- soros, sorgai
- sojos
- tabakas
- žemės riešutai

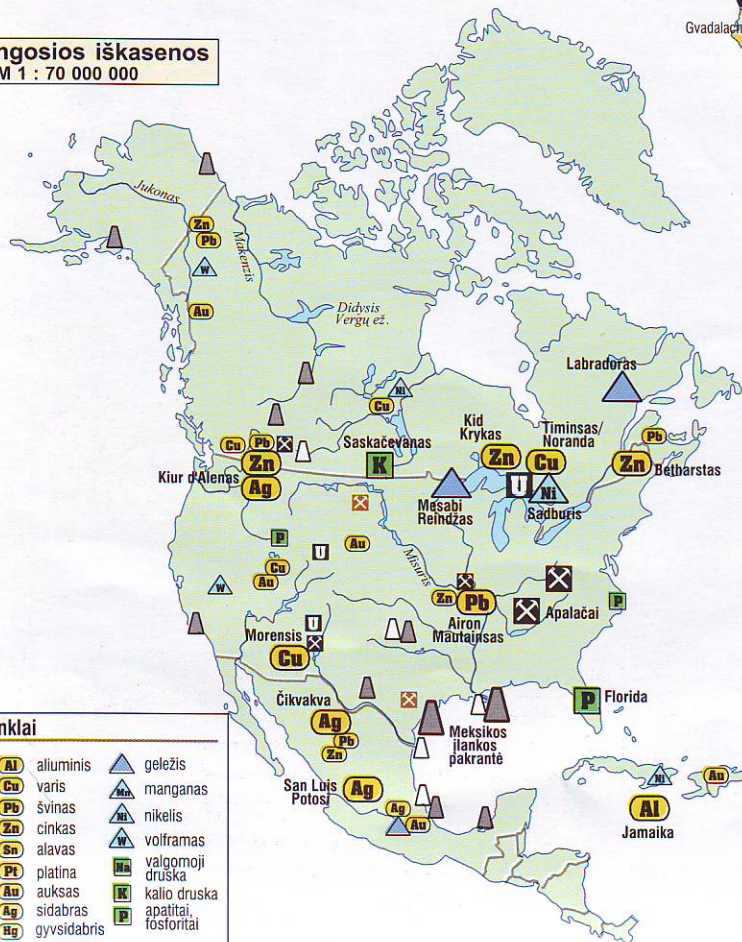
- pramonės centrai
- valstybių sienos

Ūkis



Naudingosios iškasenos

M 1 : 70 000 000



Sutartiniai ženklai

- nafta
- dujos
- akmuens
- anglys
- uranas
- bismutas
- Al
- Cu
- Pb
- Zn
- Sn
- Ag
- Au
- Hg
- Fe
- Mn
- Ni
- Co
- S
- K
- P
- Se
- I
- Br
- Cl
- F
- O
- H
- N
- C
- Si
- Ca
- Mg
- Na
- K
- P
- S
- Zn
- Cu
- Pb
- Zn
- Ag
- Au
- Hg
- Fe
- Mn
- Ni
- Co
- S
- K
- P
- Se
- I
- Br
- Cl
- F
- O
- H
- N
- C
- Si
- Ca
- Mg
- Na
- K
- P
- S
- Zn
- Cu
- Pb
- Zn
- Ag
- Au
- Hg
- Fe
- Mn
- Ni
- Co
- S
- K
- P
- Se
- I
- Br
- Cl
- F
- O
- H
- N
- C
- Si
- Ca
- Mg
- Na
- K
- P
- S
- Zn
- Cu
- Pb
- Zn
- Ag
- Au
- Hg
- Fe
- Mn
- Ni
- Co
- S
- K
- P
- Se
- I
- Br
- Cl
- F
- O
- H
- N
- C
- Si
- Ca
- Mg
- Na
- K
- P
- S
- Zn
- Cu
- Pb
- Zn
- Ag
- Au
- Hg
- Fe
- Mn
- Ni
- Co
- S
- K
- P
- Se
- I
- Br
- Cl
- F
- O
- H
- N
- C
- Si
- Ca
- Mg
- Na
- K
- P
- S
- Zn
- Cu
- Pb
- Zn
- Ag
- Au
- Hg
- Fe
- Mn
- Ni
- Co
- S
- K
- P
- Se
- I
- Br
- Cl
- F
- O
- H
- N
- C
- Si
- Ca
- Mg
- Na
- K
- P
- S
- Zn
- Cu
- Pb
- Zn
- Ag
- Au
- Hg
- Fe
- Mn
- Ni
- Co
- S
- K
- P
- Se
- I
- Br
- Cl
- F
- O
- H
- N
- C
- Si
- Ca
- Mg
- Na
- K
- P
- S
- Zn
- Cu
- Pb
- Zn
- Ag
- Au
- Hg
- Fe
- Mn
- Ni
- Co
- S
- K
- P
- Se
- I
- Br
- Cl
- F
- O
- H
- N
- C
- Si
- Ca
- Mg
- Na
- K
- P
- S
- Zn
- Cu
- Pb
- Zn
- Ag
- Au
- Hg
- Fe
- Mn
- Ni
- Co
- S
- K
- P
- Se
- I
- Br
- Cl
- F
- O
- H
- N
- C
- Si
- Ca
- Mg
- Na
- K
- P
- S
- Zn
- Cu
- Pb
- Zn
- Ag
- Au
- Hg
- Fe
- Mn
- Ni
- Co
- S
- K
- P
- Se
- I
- Br
- Cl
- F
- O
- H
- N
- C
- Si
- Ca
- Mg
- Na
- K
- P
- S
- Zn
- Cu
- Pb
- Zn
- Ag
- Au
- Hg
- Fe
- Mn
- Ni
- Co
- S
- K
- P
- Se
- I
- Br
- Cl
- F
- O
- H
- N
- C
- Si
- Ca
- Mg
- Na
- K
- P
- S
- Zn
- Cu
- Pb
- Zn
- Ag
- Au
- Hg
- Fe
- Mn
- Ni
- Co
- S
- K
- P
- Se
- I
- Br
- Cl
- F
- O
- H
- N
- C
- Si
- Ca
- Mg
- Na
- K
- P
- S
- Zn
- Cu
- Pb
- Zn
- Ag
- Au
- Hg
- Fe
- Mn
- Ni
- Co
- S
- K
- P
- Se
- I
- Br
- Cl
- F
- O
- H
- N
- C
- Si
- Ca
- Mg
- Na
- K
- P
- S
- Zn
- Cu
- Pb
- Zn
- Ag
- Au
- Hg
- Fe
- Mn
- Ni
- Co
- S
- K
- P
- Se
- I
- Br
- Cl
- F
- O
- H
- N
- C
- Si
- Ca
- Mg
- Na
- K
- P
- S
- Zn
- Cu
- Pb
- Zn
- Ag
- Au
- Hg
- Fe
- Mn
- Ni
- Co
- S
- K
- P
- Se
- I
- Br
- Cl
- F
- O
- H
- N
- C
- Si
- Ca
- Mg
- Na
- K
- P
- S
- Zn
- Cu
- Pb
- Zn
- Ag
- Au
- Hg
- Fe
- Mn
- Ni
- Co
- S
- K
- P
- Se
- I
- Br
- Cl
- F
- O
- H
- N
- C
- Si
- Ca
- Mg
- Na
- K
- P
- S
- Zn
- Cu
- Pb
- Zn
- Ag
- Au
- Hg
- Fe
- Mn
- Ni
- Co
- S
- K
- P
- Se
- I
- Br
- Cl
- F
- O
- H
- N
- C
- Si
- Ca
- Mg
- Na
- K
- P
- S
- Zn
- Cu
- Pb
- Zn
- Ag
- Au
- Hg
- Fe
- Mn
- Ni
- Co
- S
- K
- P
- Se
- I
- Br
- Cl
- F
- O
- H
- N
- C
- Si
- Ca
- Mg
- Na
- K
- P
- S
- Zn
- Cu
- Pb
- Zn
- Ag
- Au
- Hg
- Fe
- Mn
- Ni
- Co
- S
- K
- P
- Se
- I
- Br
- Cl
- F
- O
- H
- N
- C
- Si
- Ca
- Mg
- Na
- K
- P
- S
- Zn
- Cu
- Pb
- Zn
- Ag
- Au
- Hg
- Fe
- Mn
- Ni
- Co
- S
- K
- P
- Se
- I
- Br
- Cl
- F
- O
- H
- N
- C
- Si
- Ca
- Mg
- Na
- K
- P
- S
- Zn
- Cu
- Pb
- Zn
- Ag
- Au
- Hg
- Fe
- Mn
- Ni
- Co
- S
- K
- P
- Se
- I
- Br
- Cl
- F
- O
- H
- N
- C
- Si
- Ca
- Mg
- Na
- K
- P
- S
- Zn
- Cu
- Pb
- Zn
- Ag
- Au
- Hg
- Fe
- Mn
- Ni
- Co
- S
- K
- P
- Se
- I
- Br
- Cl
- F
- O
- H
- N
- C
- Si
- Ca
- Mg
- Na
- K
- P
- S
- Zn
- Cu
- Pb
- Zn
- Ag
- Au
- Hg
- Fe
- Mn
- Ni
- Co
- S
- K
- P
- Se
- I
- Br
- Cl
- F
- O
- H
- N
- C
- Si
- Ca
- Mg
- Na
- K
- P
- S
- Zn
- Cu
- Pb
- Zn
- Ag
- Au
- Hg
- Fe
- Mn
- Ni
- Co
- S
- K
- P
- Se
- I
- Br
- Cl
- F
- O
- H
- N
- C
- Si
- Ca
- Mg
- Na
- K
- P
- S
- Zn
- Cu
- Pb
- Zn
- Ag
- Au
- Hg
- Fe
- Mn
- Ni
- Co
- S
- K
- P
- Se
- I
- Br
- Cl
- F
- O
- H
- N
- C
- Si
- Ca
- Mg
- Na
- K
- P
- S
- Zn
- Cu
- Pb
- Zn
- Ag
- Au
- Hg
- Fe
- Mn
- Ni
- Co
- S
- K
- P
- Se
- I
- Br
- Cl
- F
- O
- H
- N
- C
- Si
- Ca
- Mg
- Na
- K
-

Faktai apie žemyną

Plotas		44,37 mln. km ²
Gyventojų skaičius		3780 mln.
Šiauriausia vieta	Čeliuskino kyš.	77°43' š. pl.
Piečiausia vieta	Piajo kyš.	1°16' š. pl.
Ryčiausia vieta	Dežniovo kyš.	169°40' v. ilg.
Aukščiausia viršūnė	Džomolungma	8850 m
Žemiausia vieta	Negyvoji jūra	-400 m
Ilgiausia upė	Jangdzė	6300 km
Didžiausias ežeras	Kaspijos jūra	371 000 km ²
Didžiausia valstybė	Rusija	17,08 mln. km ²
Didžiausias miestas	Tokijas	19 mln. gyv.

DIDŽIAUSIOS VALSTYBĖS

(plotas mln. km², gyventojų skaičius mln.)

Rusija	17,08	144,5
Kinija	9,56	1290
Indija	3,15	1030
Kazachstanas	2,72	16,7
Saudo Arabija	2,15	24,2



Ūkis



Sutartiniai ženklai

- intensyvios žemdirbystės sritys
- ganyklinės gyvulininkystės ir žemdirbystės sritys
- miškai
- nenaudojamos ir mažai naudojamos žemės
- ryžių auginimo sritys
- kukurūzų auginimo sritys
- kviečių auginimo sritys

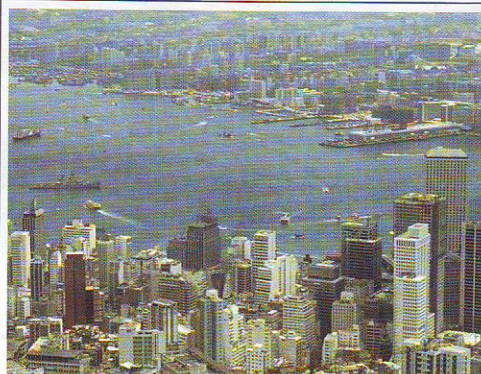
avys auginami gyvuliai

— valstybių sienos

pramonės centrai

Auginamos kultūros

- | | |
|---------------------|----------------|
| aliejinės palmės | kava |
| alyvmedžiai | kokoso palmės |
| ananasai | linai |
| arbatkrūmiai | medvilnė |
| bananai | prieskoniai |
| citrusiniai vaisiai | saulėgrąžos |
| cukranendrės | soros, sorgai |
| cukriniai runkellai | sojos |
| džutas | tabakas |
| datulės | vynuogės |
| kakava | žemės riešutai |

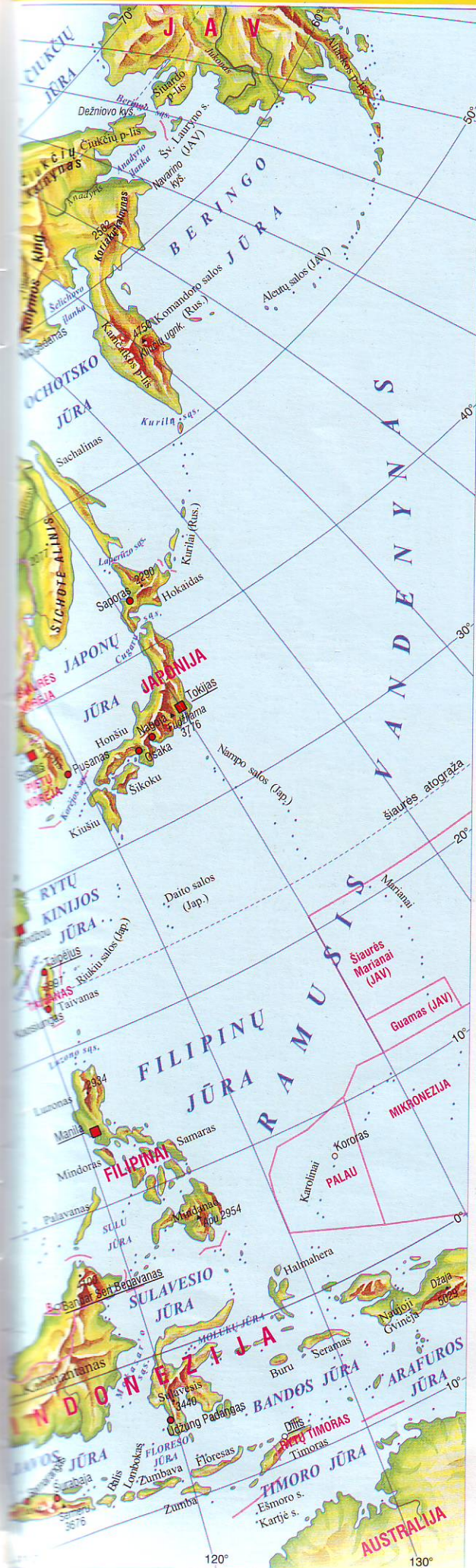


Koulunas (Honkongas)



Ryžių laukas (Pietų Korėja)

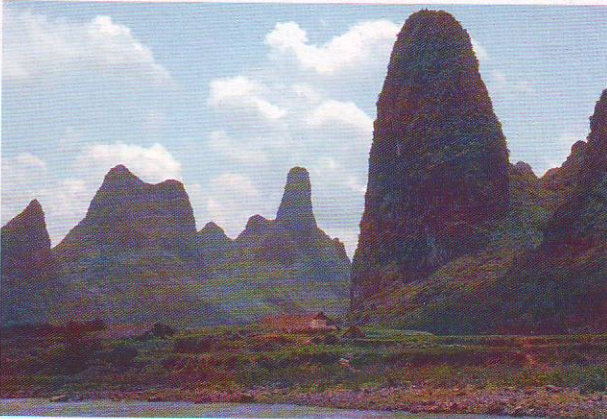




Gamtinis žemėlapis



Kunluno kalnai (Kinija)



Kalnai prie Jangdzės žemupio (Kinija)

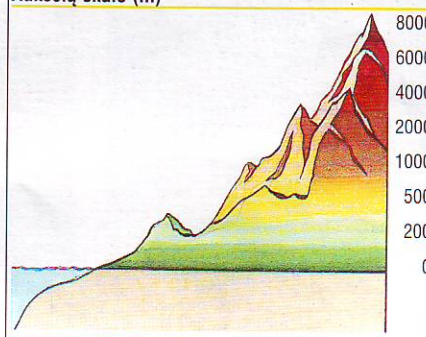


Siamų įlankos pakrantė (Tailandas)

Sutartiniai ženklai

	kanalai		MIESTAI (mln. gyv.)
	1491 ugnikalniai		< 0,5
	3760 viršukalnės		0,5 – 5
	valstybių sienos		> 5

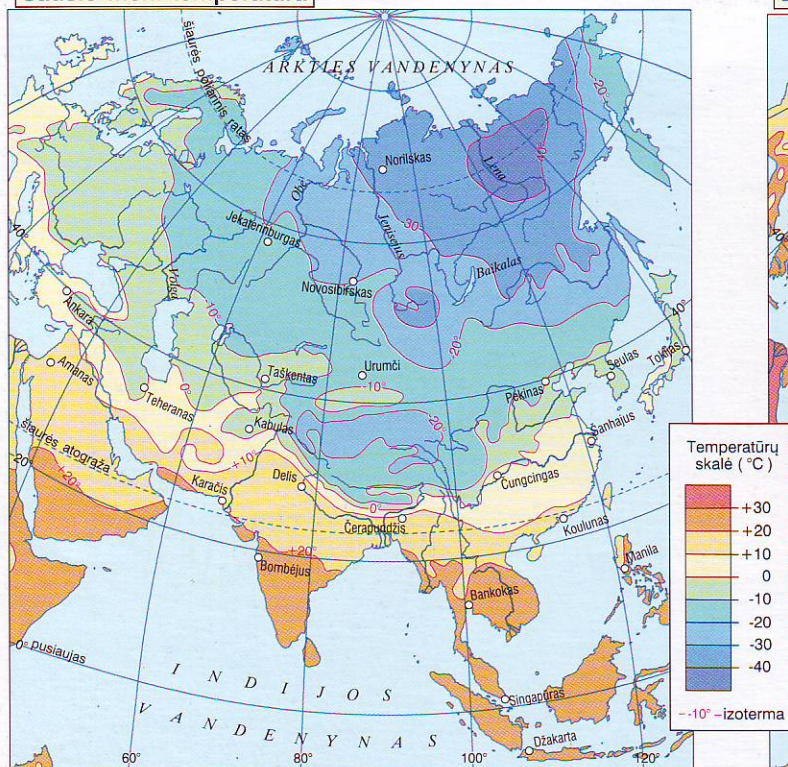
Aukščių skalė (m)



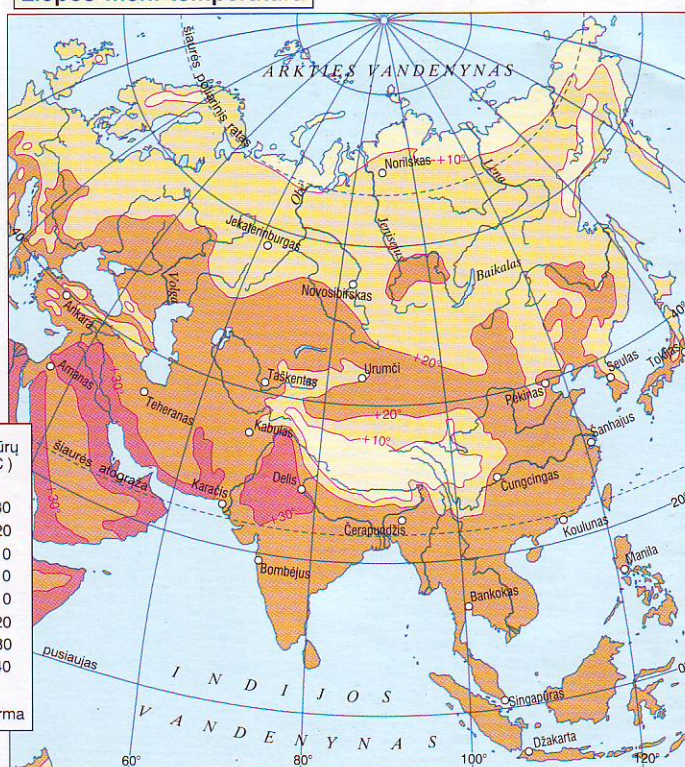
Valstybių santrumpos

A.	- Armėnija
AZ.	- Azerbaidžanas
B.	- Brunėjus
BANGL.	- Bangladešas
BULG.	- Bulgarija
BUT.	- Butanas
Dan.	- Danija
D. Brit.	- Didžioji Britanija
GRAIK.	- Graikija
JAE	- Jungtiniai Arabų Emyratai
Jem.	- Jemenas
JUG.	- Jugoslavija
Ind.	- Indija
Kin.	- Kinija
KUV.	- Kuveitas
M.	- Moldova
NEP.	- Nepalas
Norv.	- Norvegija
Port.	- Portugalija
RUM.	- Rumunija
Rus.	- Rusija
SL.	- Slovakija
TADŽIKIST.	- Tadžikistanas

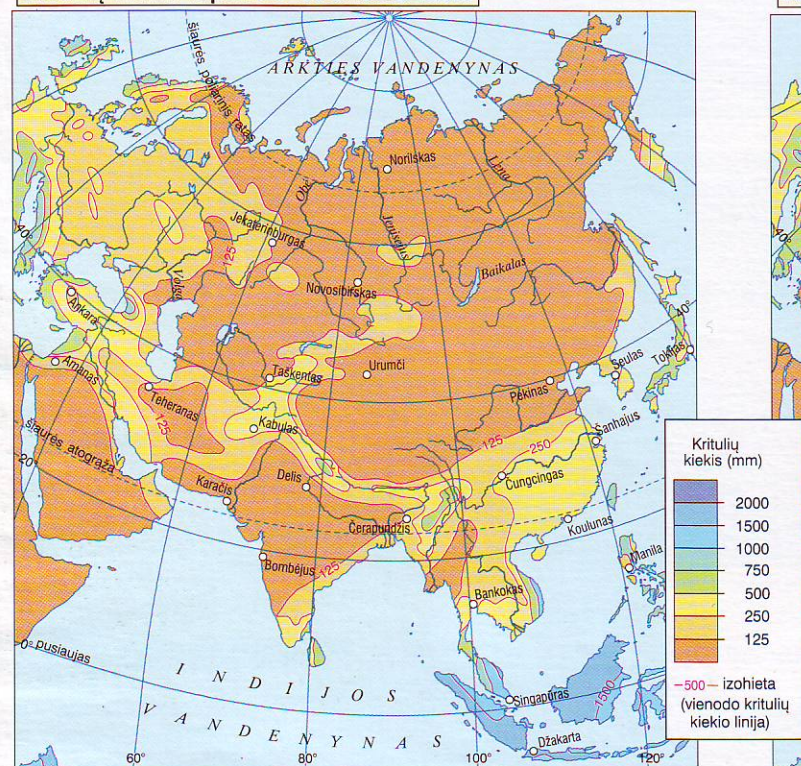
Sausio mėn. temperatūra



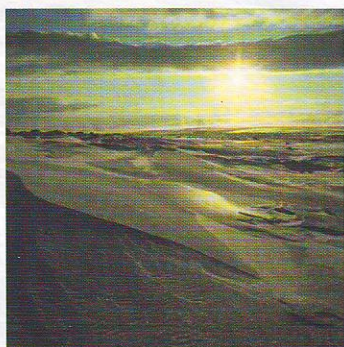
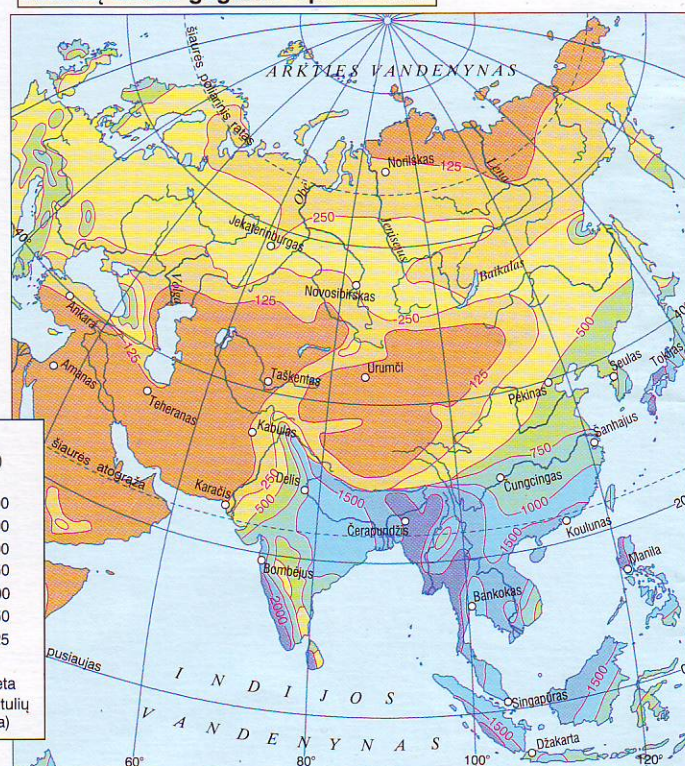
Liepos mėn. temperatūra



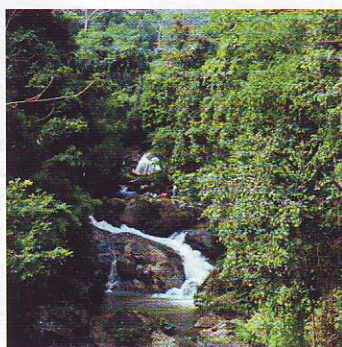
Kritulių kiekis lapkričio–balandžio mėn.



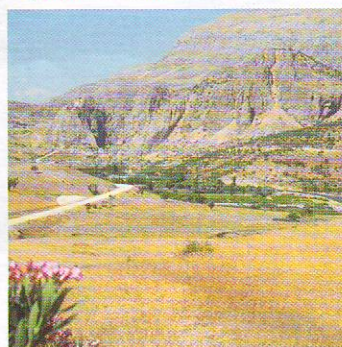
Kritulių kiekis gegužės–spalio mėn.



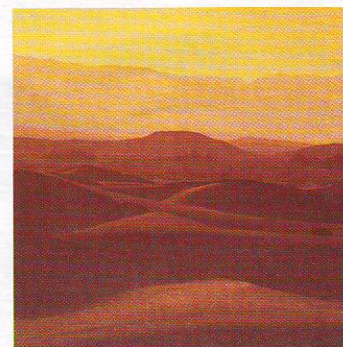
Prano Juozapo Žemė



Tailando džunglės



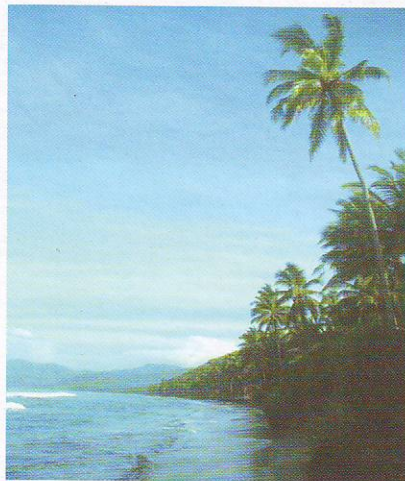
Tauro kalnai (Turkija)



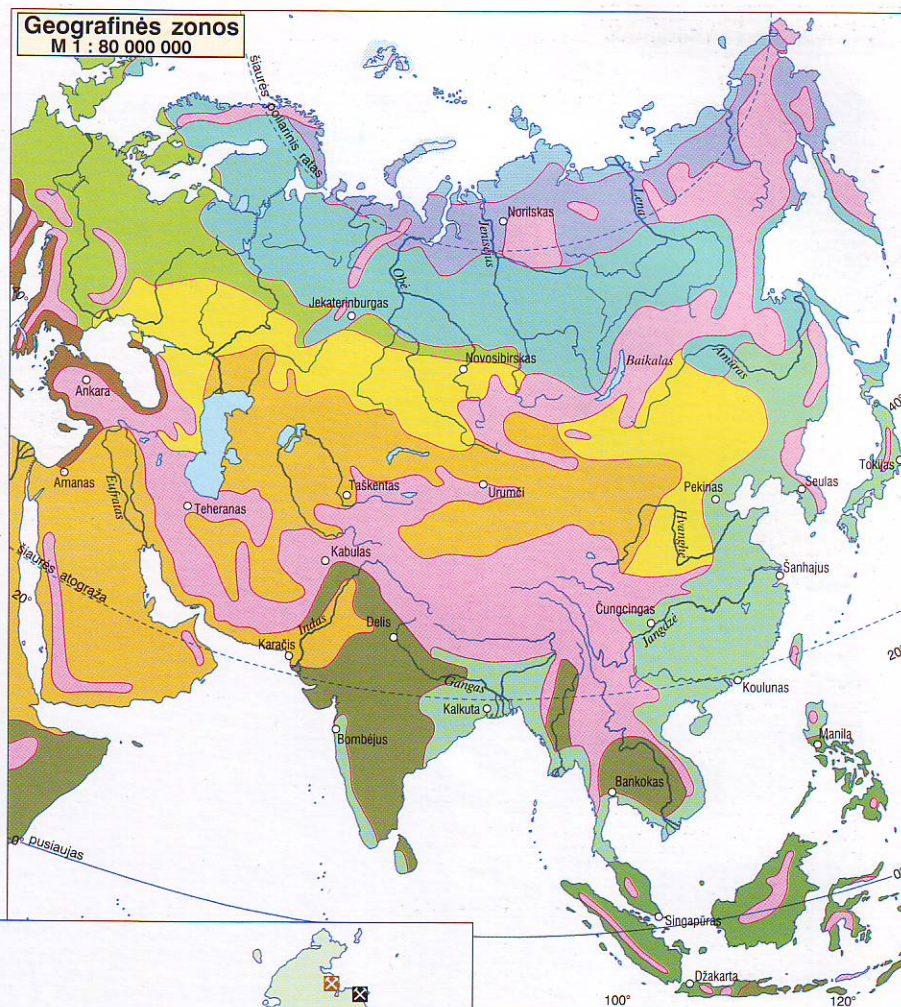
Takla Makano dykuma (Kinija)

Sutartiniai ženklai

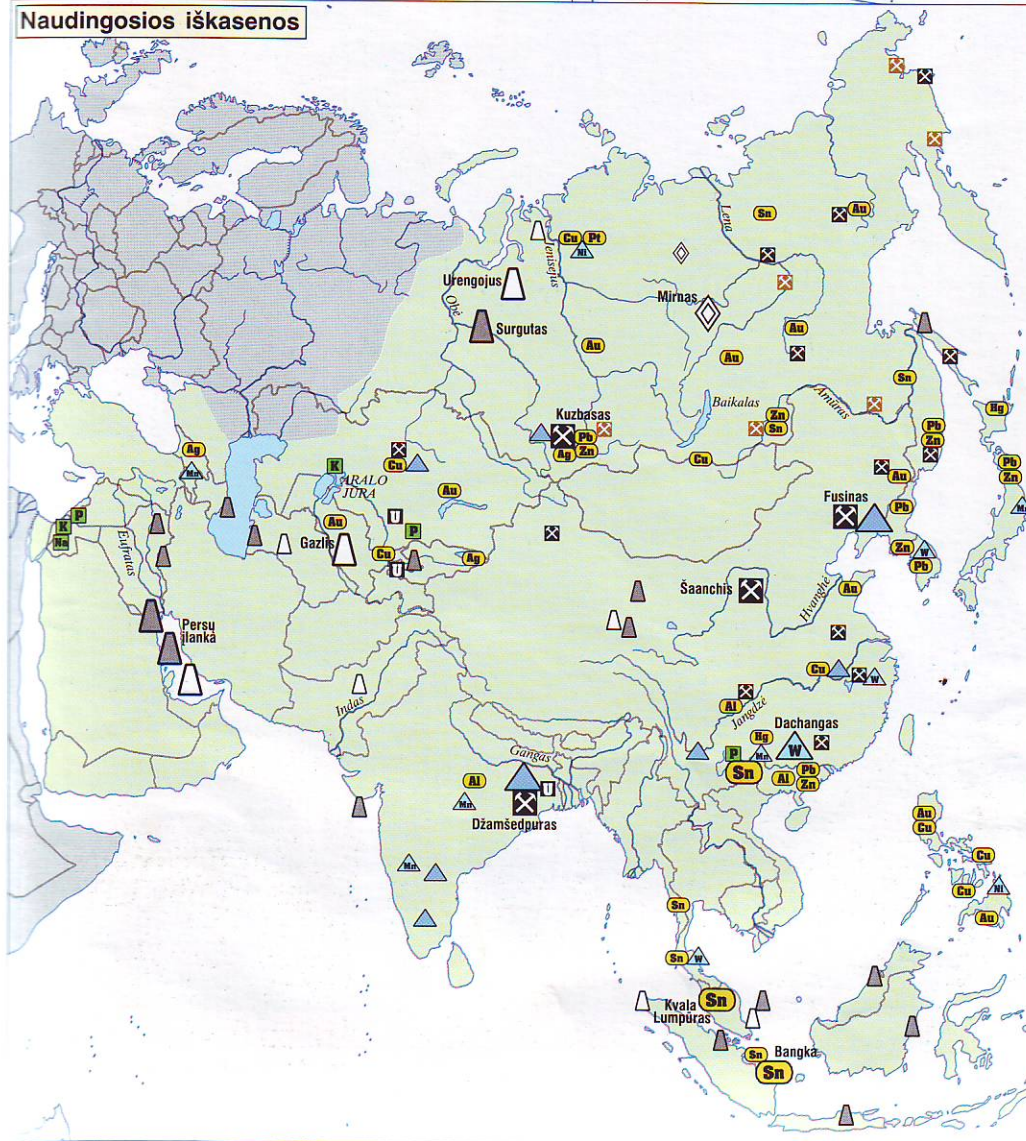
- | | | | |
|--|--------------------------------|--|---|
| | ledynai | | kserofitiniai miškai ir krūmynai (Viduržemio tipas) |
| | arktinės dykumos | | pusdykumės ir dykumos |
| | tundros ir miškatundrės | | savanos ir retmiškiai |
| | spygliuočių miškai (taiga) | | periodiškai drėgni (musoniniai) miškai |
| | mišrieji ir plačialapių miškai | | drėgnieji pusiaujo miškai |
| | miškastepės ir stepės | | vertikalaus zoniškumo sritys |
- geografinių zonų ribos



Timoro salos pakrantė (Indonezija)

Geografinės zonos
M 1 : 80 000 000


Naudingosios iškasenos



Akmens anglies kasykloje (Rytų Kinija)

Sutartiniai ženklai

- | | | | | | |
|--|------------------|--|-------------|--|----------------------|
| | nafta | | aliuminis | | geležis |
| | dujos | | varis | | manganas |
| | akmens anglis | | švinas | | nikelis |
| | rusvosios anglis | | cinkas | | volframas |
| | uranas | | alavas | | valgomoji druska |
| | deimantai | | platina | | kalis druska |
| | | | auksas | | apatitai, fosforitai |
| | | | sidabras | | |
| | | | gyvsidabris | | |

Atlanto vandenynas



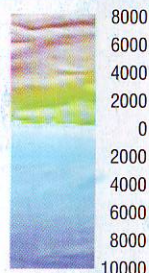
Ramusis vandenynas

Sutartiniai ženklai

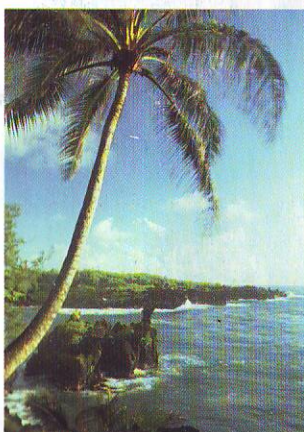
6298 gyliai
MIESTAI (mln. gyv.)

• < 5
■ > 5

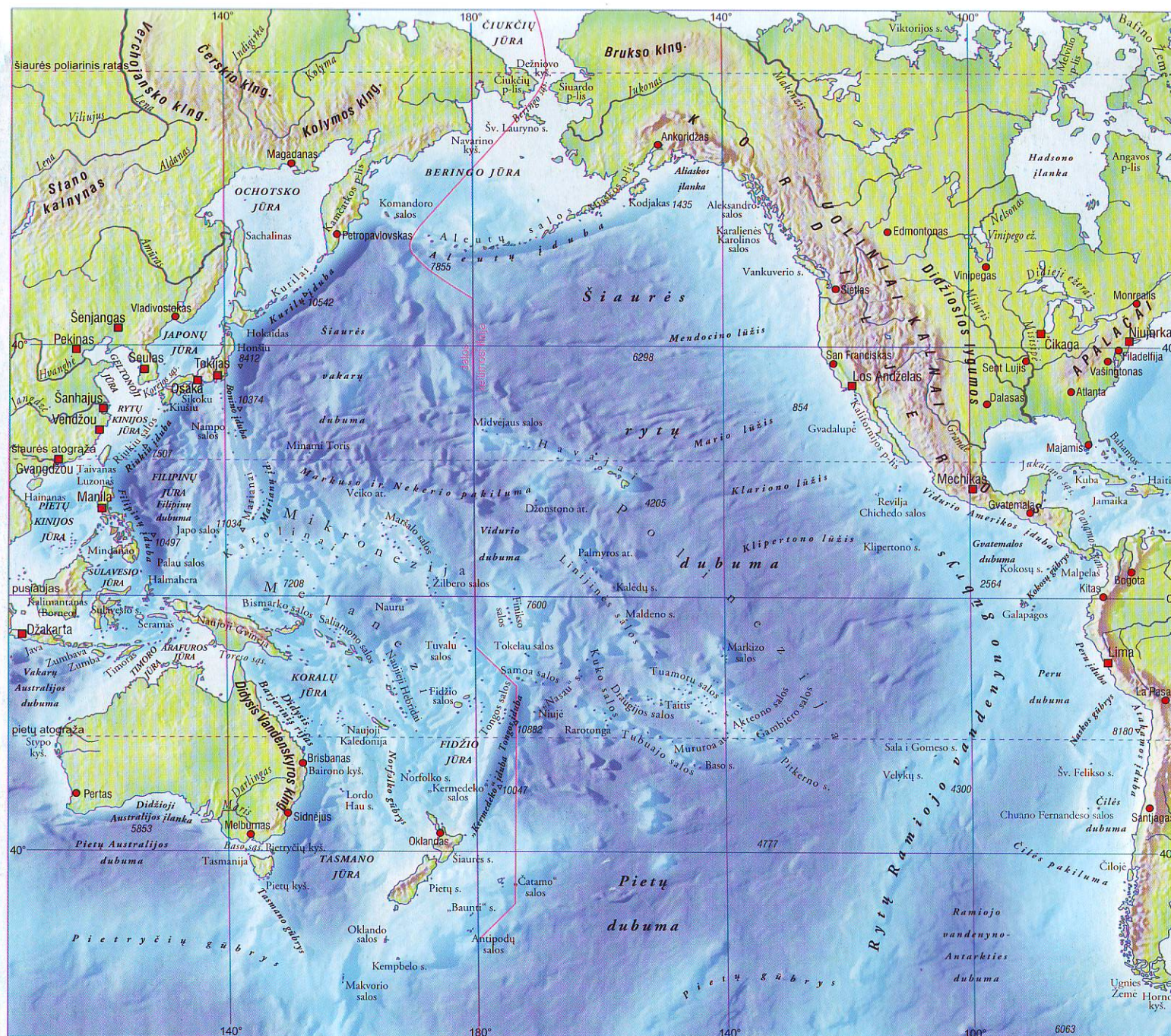
Aukščių ir gylių skalė (m)



Burientės Havajų pakrantėje



Fidžio salos





Leidykla BRIEDIS siūlo geografijos leidinius:



Vadovėliai

R. Šalna, **Žemė**. Geografijos vadovėlis 6 klasei. I dalis, **NAUJIENA!**
 R. Šalna, **Žemė**. Geografijos vadovėlis 6 klasei. II dalis, **NAUJIENA!**
 R. Garliauskienė, **Geografijos pradžmėnys**. Vadovėlis 6 klasei (rusų kalba)
 R. Garliauskienė, **Geografijos pradžmėnys**. Vadovėlis 6 klasei (lenkų kalba)
 R. Šalna, **Pasaulio geografija**. Vadovėlis 7 klasei
 G. Sapožnikovas, R. Šalna, **Europa**. Geografijos vadovėlis 8 klasei
 G. Sapožnikovas, R. Šalna, **Europa**. Geografijos vadovėlis 8 klasei (rusų kalba)
 R. Šalna ir kt., **Pasaulio visuomeninė geografija**. Vadovėlis 10 klasei
 R. Baubinas, **Pasaulio politinis žemėlapis**. Mokymo priemonė 11–12 klasėms
 H. Barsch, **Globalinės problemos**. Vadovėlis pasirinkamajam geografijos kursui 11–12 kl.
 D. Česnavičius ir kt., **Žemė ir laikas**. Integruotas geografijos ir istorijos vadovėlis 11–12 kl., I d.
 D. Česnavičius ir kt., **Žemė ir laikas**. Integruotas geografijos ir istorijos vadovėlis 11–12 kl., II d.
 P. Calvocoressi, **Pasaulio politika 1945–2000 metais**

Atlasai

Žemė. Geografijos atlasas 6 klasei, **NAUJIENA!**
Pasaulio atlasas 6 klasei
Pasaulio atlasas 7 klasei
Europa. Geografijos atlasas 8 klasei
Lietuvos geografija. Atlasas 9 klasei
Pasaulio atlasas 10 klasei
Mažasis pasaulio atlasas. (Šalys ir skaičiai, 10,5×14 cm)

Užduočių sąsiuviniai

Žemė. Užduočių sąsiuvinis 6 klasei, I dalis, **NAUJIENA!**
Žemė. Užduočių sąsiuvinis 6 klasei, II dalis, **NAUJIENA!**
Geografija. Užduočių sąsiuvinis 6 klasei
Pasaulio geografija. Užduočių sąsiuvinis 7 klasei, I dalis
Pasaulio geografija. Užduočių sąsiuvinis 7 klasei, II dalis
Europa. Geografijos užduočių sąsiuvinis 8 klasei
Lietuvos gamtinė ir socialinė geografija. Užduočių sąsiuvinis 9 klasei
Pasaulio visuomeninė geografija. Užduočių sąsiuvinis 10 klasei
Geografija. Kontūrinių žemėlapių rinkinys vidurinei mokyklai

Sieniniai žemėlapiai

Pasaulio politinis žemėlapis, 170×113 cm, (tik laminuotas), **NAUJIENA!**
Pasaulio politinis žemėlapis, 112×84 cm
Geografinės kelionės ir atradimai, 170×113 cm, (tik laminuotas), **NAUJIENA!**
Pasaulio gamtinis žemėlapis, 170×113 cm, (tik laminuotas)
Pasaulio klimatas, 170×113 cm, (tik laminuotas)
Pasaulio ūkio žemėlapis, 170×113 cm, (tik laminuotas)
Europos politinis žemėlapis, 170×113 cm, (tik laminuotas)
Europos gamtinis žemėlapis (vietovardžiai originalo rašyba), 170×113 cm
Europos gamtinis žemėlapis (vietovardžiai adaptuoti lietuvių k.), 170×113 cm
Europos ūkio žemėlapis, 170×113 cm, (tik laminuotas)
Europos Sąjungos žemėlapis, 112×87 cm, **NAUJIENA!**
Afrika, 113×170 cm, (tik laminuotas)
Šiaurės Amerika, 113×170 cm, (tik laminuotas)
Pietų Amerika, 113×170 cm, (tik laminuotas)
Australija, 170×113 cm, (tik laminuotas)
Lietuva. Administracinis suskirstymas. 168×110 cm, (tik laminuotas)
Lietuvos Respublikos administracinis suskirstymas. 97×73 cm, M 1 : 400 000
Lietuvos gamtinis žemėlapis, dvipusis, 170×114 cm, (tik laminuotas), **NAUJIENA!**
Lietuva, 97×72 cm, M 1 : 400 000
Geografinių objektų panorama, 172×113 cm, (tik laminuotas)

Staliniai žemėlapiai

Pasaulio politinis žemėlapis. 60×41 cm
Pasaulio gamtinis ir politinis žemėlapis, 73×60 cm
Europos politinis žemėlapis, 59×42 cm
Europos gamtinis ir politinis žemėlapis, 59×42 cm
Europos Sąjungos žemėlapis, 59×42 cm **NAUJIENA!**
Lietuvos administracinis suskirstymas, 65×50 cm, M 1 : 600 000
Lietuva. Administracinis žemėlapis, 30×22 cm, M 1 : 1 400 000
Lietuvos Respublikos administracinis suskirstymas, 1 : 800 000, 64×47 cm

Daugiau informacijos apie šiuos ir kitus leidinius tinklalapyje www.briedis.lt

Užsakymus, siūlymus bei pageidavimus prašome siųsti adresu:

Leidykla BRIEDIS, Parodų g. 4, LT-04133 Vilnius, tel. (5) 270 66 01, 270 66 94, faks. (5) 270 66 27,

prekybos skyrius: el. p. prekyba@briedis.lt

Atstovybė Kaune: K. Būgos g. 15-5, LT-44327 Kaunas, tel./faks. (37) 32 02 12, el. p. kaunas@briedis.lt

